

JOURNALISTI

2

2019

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
95. vuosikerta 28.2.2019

Herrojen kannoilla

Demokraatin Johannes Ijäs ja
Suomenmaan Pekka Pohjolainen
valmistautuvat politiikan toimit-
tajan tärkeimpään työpäivään.

10

tässä lehdessä

KANNEN KUVA: JOONAS BRANDT

● Toimittaja Emmi Tuomisto saa kivasta laukusta hyvää fiilistä ja itsevarmuutta. **30**

KUVA: SAMULI IKÄHEIMO

● ”De stora finländska medierna utmärkte sig inte i rapporteringen om sexualbrotten i Uleåborg”, säger Anu Koivunen.

18

● Matti Nykänen oli medialle sekä hankala että herkullinen, arvioi tutkija Maiju Kannisto.

21

KUVA: VESA LAITINEN

● Kati Koivikko haluaa tehdä oppikirjoja, jotka eivät tunnu muinaisjäänteiltä.

25

KUVA: HELI BLÅFIELD

● Anna Karhunen (vas.) ja Tiia Rantanen pui-
vat kiusallisia kysymyksiä ”kaverin puolesta”.

16

Kuka suojaa lähdesuojaa?

MARIA PETTERSSON Twitter: @mariapetterssOn maria.pettersson@journalistiliitto.fi

Pikavauhdilla ja huolimattomasti läpi runnottavaan tiedustelulakiin on jäämässä ikävä reikä. Toimittajien lähdesuoja on nykyisessä esityksessä vakavasti vaarassa. Väärinkäytösten paljastamisen ja journalistisen tiedonhankinnan tukipilaria halutaan huojuuttaa.

Jatkossa suomalaisten tietoliikennettä, esimerkiksi puheluita ja sähköpostiviestejä, saisi urkia entistä vapaammin.

Viranomaiset siivilöivät koneellisesti valtavan määrän tietoliikennettä. Haaviin jää viestejä, joissa on käytetty esimerkiksi tiettyjä epäilyttäviksi luokiteltuja sanoja. Näin tavallisen ihmisen viaton viestittely joutuu syyniin, mutta mikä vakavampaa, viranomaiset voivat vapaasti tarkastella myös esimerkiksi toimittajan ja lähteen, lääkärin ja potilaan tai asianajan ja tämän asiakkaan välistä kirjeenvaihtoa. Lähdesuoja menee rikki.

JOS VIRANOMAINEN lukee lähdesuojan alaista materiaalia, hän ei periaatteessa saa hyödyntää sitä. Tiedustelua ei myöskään saa kohdentaa lähdesuojan alai-

seen tietoon. Kumpikaan rajoitus ei poista ongelmaa.

Tiedustelukiello ei koske kaikkea toimittajan viestintää, joten lähdesuojan piiriin kuuluvia tietoja voi helposti päätyä viranomaiselle.

”Lähdesuojan alaista materiaalia, älä lue pidemmälle arvoisa viranomaisen.”

Tunnistaako viranomainen lähdesuojan alaisen materiaalin sellaista nähdessään? Näyttääkö hän viestin kollegalleen tai pomolleen varmistaakseen, onko kyseessä lähdesuoja-asia? Koulutetaanko viranomaisia tunnistamaan lähdesuojan alainen materiaali? Pitääkö toimittajien aloittaa jatkossa jokainen sähköpostinsa kirjoittamalla yläreunaan ”Lähdesuojan alaista materiaalia, älä lue pidemmälle arvoisa viranomaisen?” Se ei tietenkään estä viranomaista lukemasta pidemmälle.

Yksi nykyisen lakiesityksen hiuksianostattavimmista sei-

koista on, että toimittajalle tai hänen lähteelleen ei tarvitse kertoa, että viestit on luettu ja lähdesuoja on murrettu.

JOTTA TIEDUSTELULAKI saataisiin läpi, perustuslakia piti muuttaa. Perustuslakimuutos heikensi suomalaisten yksityisyyden suojaa. Lähdesuojassa ei olekaan kyse toimittajan vaan tavallisten suomalaisten turvallisuudesta. Lähdesuoja turvaa normaaleja ihmisiä, jotka paljastavat esimerkiksi väärinkäytöksiä, petoksia ja rikoksia rangaistuksen tai työpaikkansa menetyksen uhalla. Olipa kyseessä korruptoitunut poliisipäällikkö, veronkierto tai vanhustenhoidon laittomuudet, asiat tulevat usein ilmi vain siksi, että niistä uskalletaan kertoa toimittajille.

Journalistilla on oikeus ja velvollisuus pitää tietoja luotamuksellisesti antaneen henkilöllisyys salassa. Jos tiedustelulaki menee läpi tässä muodossa, lähteille ei voi enää luvata varmuksi, ettei heidän henkilöllisyytensä tule muiden kuin toimittajan tietoon.

Suomella ei ole varaa siihen, että rikokset jäisivät piiloon, koska toimittajia urkitaan.

Media kirjoittaa, kansa avustaa

Journalisti vaalii laadukasta journalismia, sananvapautta ja alan parhaita perinteitä. Journalisti tarkastelee kriittisesti media-alaa ja sen ilmiöitä.

Kongo, Keski-Afrikan tasavalta, Burundi, Tšadjärven alue. Thomson Reuters Foundation listaa maailman ”unohdettuja kriisejä” – humanitaarisia katastrofeja, joista media ei juurikaan raportoi. Katastrofin saama mediatila liittyy usein suoraan avustusten määrään. Jos kriisistä uutisoidaan perusteellisesti, kohdennetaan sen ratkaisemiseen enemmän rahaa. Myös kansalaiset lahjoittavat mieluummin

rahaa, jos kriisi on ollut esillä mediassa.

Uutisaiheita ei tietenkään valita mahdollisia avustusvirtoja ajatellen vaan normaaleilla uutiskriteereillä. Suomalaisesta näkökulmasta hankalassa paikassa sijaitsevasta kriisistä raportointi on kallista, ja perehtyminen monimutkaisiin käänteisiin vie aikaa. Silti toimittajan on hyvä olla tietoinen aihevalintojensa seurauksista. Ne voivat olla elämän ja kuoleman kysymys.

KASVO

PERTTI PESONEN, 58

● Ylen Ulkolinja-ohjelman ohjaaja vuodesta 2000.

● Tuli Yleen kesätoimittajaksi vuonna 1986, toimittajana A-Studioissa ja ulkomaantoimittajana Ylen tv-uutisissa.

● Tehnyt viisi poliittista tilannetta seurannutta dokumenttia Venezuelasta lähes parinkymmenen vuoden ajanteella. Ensimmäinen kosketus maahan oli Missiakatemia -dokumentti vuodelta 1996.

Peili konfliktille

Pertti Pesosen dokumentin televisioesitys sensuroitiin Venezuelassa. Espanjassa somekohina alkoi Katalonian poliittisia vankeja käsittelevästä dokumentista.

HEINI KILPAMÄKI, TEKSTI • MEERI UTTI, KUVA

Toimittaja **Pertti Pesonen** on jälleen pakannut matkalaukunsa. Parin päivän päästä hän matkustaa Venezuelaan Ylen *Ulkolinja*-dokumenttia varten. Venezuelassa on kuohunut jo pitkään. Pesonen on seurannut, kuinka sananvapaus on hiljalleen nujerrettu ja maasta on muovattu diktatuuri. Länsimaat ovat heränneet maan epärehellisiin vaaleihin ja aloittaneet painostuksen vasta hiljattain.

Viimeksi Pesonen teki dokumentin Venezuelan kansalaisten arjesta viime vuonna. Kuva ei ollut mairitteleva: ihmiset elivät ahdingossa, lääkkeisiin ei ollut varaa tai niitä ei ollut tarjolla.

Dokumentti myytiin saksalaiselle Deutsche Welle -kanavalle, joka esitti sitä maailmanlaajuisessa palvelussaan. Venezuelan televalvontavirasto Conatel katkaisi Venezuelassakin näkyvän kanavan signaalin pari minuuttia ohjelman alkamisen jälkeen.

”Ilmasto on ei mahdu sellainen, että kerrotaan rehellisesti, mitä Venezuelan kriisin taustalla on”, Pesonen sanoo.

TOINEN PESOSEN TEOS aiheutti viime vuonna somesodan Espanjassa. *Ulkolinjan* dokumentti *Espanjalainen kosto* kertoo kahden katalonialaisaktivistin pitkistä tutkintavankeuksista näiden puolisoitten näkökulmasta. Pesosen dokumentti herätti Espanjassa samanlaisia tunteita kuin Katalonian itsenäistymisprosessi ylipäättään.

Häntä haastateltiin Espanjan toiseksi suurimpaan sanomalehteen *La Vanguardia*an. Pian lehden kommenttiosio täyttyi tuhansista kommentteista. Pesonen uskoo suuren osan olleen masinoituja. Kommenteissa vaadittiin muun muassa **Jari Litmasen** boikotimista ja kyseenalaistettiin dokumentti vedoten suomalaisten alkoholismiin.

”Asetan teille peilin eteen, jotta voitte nähdä, mikä on pielessä.”

1980-luvulta saakka Espanjaa seuranneen Pesosen mukaan espanjalaisten on vaikeaa myöntää, että maassa on poliittisia vankeja.

”Espanjalaiset kysyvät, miksi teen dokumentteja vain heidän hankalista asioistaan. Sanon, että teidän on ymmärrettävä, että pidän Espanjasta maana. Mutta asetan teille peilin eteen, jotta voitte nähdä, mikä on pielessä.”

TAKAISIN VENEZUELAAN. Millä mielin Pesonen lähtee maahan nyt?

”Diktatuuri haastetaan nyt vakavasti. Siksi haluan olla mukana.”

Hän ei pakkaa mukaan luotiliivejä, mutta laukussa on kahvia ja lääkkeitä haastateltaville. Laukku ei tule takaisin tyhjänä.

”Minulta toivottiin tuliaisiksi rommia. Monet asiat ovat Venezuelassa pielessä, mutta he tekevät yhä erinomaista rommia.” ●

Poliitikot puolustavat toimittajia – periaatteessa

Journalisti kysyi puoluejohtajilta, miten he aikovat tukea mediaa ja suojella journalisteja ensi hallituskaudella.

NINA ERHO, TEKSTI • KAI WIDELL, KUVITUS

Millä konkreettisilla toimilla puolueesi aikoo puuttua journalisteihin kohdistuvaan vihapuheeseen?

Kun *Journalisti* kysyi tätä eduskuntapuolueiden puheenjohtajilta, vastaaja toisensa jälkeen toteasi, ettei journalistien uhkailu saa vaarantaa vapaata tiedonvälitystä ja sananvapautta, jotka ovat demokratian kulmakiviä.

Silti vastaukset sisälsivät paljon enemmän korostamista, arvioimista, harkitsemista ja kannattamista kuin lupauksia konkreettisista toimista.

”Netin vihapuheesta välttää vastuun liian helposti, ja haluamme korostaa alustojen ylläpitäjien vastuuta”, kokoomuksen **Petteri Orpo** kirjoittaa.

”Mielestäni voitaisiin harkita mallia, jossa työtään tekevään toimittajaan kohdistettu ’maalittaminen’ ja uhkailu olisivat virallisen syytteen alaisia rikoksia”, vihreiden **Pekka Haavisto** kirjoittaa.

”Kovan kielenkäytön trendi ei saa jatkua. Poliisin läsnäolo internetissä on osa tätä. Ilmoittamiskynnyksen tulee olla matala ja rikosepäilyt tulee tutkia määräajassa. Olemme ehdottaneet lisäämäärärahoja poliisille, syyttäjälle ja käräjäoikeuksille”, RKP:n **Anna-Maja Henriksson** toteaa.

JOURNALISTILIITTO ON esittänyt, että sosiaalisen median alustat saateetaan vastuuseen niiden kautta jaetuista vihasisällöistä.

Asiaan suhtautuvat myönteisesti Haavisto, Henriksson, Orpo, kristillisten **Sari Essayah**, keskustan

Juha Sipilä ja SDP:n varapuheenjohtaja **Ville Skinnari**. Selkeäsanaisiin on Haavisto, jonka mielestä vastuuta ”tulee tiukentaa”.

Liiton esityksiin kuuluu myös, että journalistien häirintään liittyvät rikosnimikkeet muutettaisiin asianomistajarikoksesta virallisen syytteen alaisiksi. Ehdotusta kommentoivat myönteisesti Haavisto, Essayah, Henriksson ja Skinnari.

Liiton mielestä journalistin uhkaaminen pitäisi lisätä lakiin rangaistuksen koventamisperusteeksi, koska työtään tekevän journalistin uhkaaminen vaarantaa demokratian. Ehdotusta kommentoi suoraan vain perussuomalaisen **Jussi Halla-aho**.

”Netin vihapuheesta välttää vastuun liian helposti.

Petteri Orpo, kokoomuksen puheenjohtaja

”Lain tulee olla sama kaikille. Uhkailuihin ja kunnianloukkauksiin on toki puututtava, kuten muidenkin kansalaisten kohdalla, mutta tähän nykyinen lainsäädäntö tarjoaa jo riittävät välineet.”

Tarpeen vahvistaa vihapuhetta suitsivien viranomaisten resursseja nostavat esiin Haavisto, Henriksson ja Vasemmistoliiton **Li Andersson**. Andersson, Haavisto ja Orpo haluavat selvittää, miten tehokkaan puuttumisen vihapuheeseen nykyllä lainsäädäntö mahdollistaa.

Orpo muistuttaa kokoomusministerien asettaneen vihapuheen torjumista selvittävän asiantuntijaryhmän, jonka työn tuloksia odotetaan keväällä.

JOURNALISTILIITTO ON ehdottanut, että sekä painettujen että digitaalisten lehtien ja kirjojen arvonnalisäveroa laskettaisiin ja suora lehtituki nostettaisiin pohjoismaiselle tasolle.

Norjassa uutis- ja aikakausmediatilauksista ei makseta arvonnalisäveroa. Ruotsissa ja Tanskassa mediaa tuetaan noin 60 miljoonalla eurolla, Norjassa 38 miljoonalla eurolla vuodessa.

Suomessa tuki on puoli miljoonaa. Tämän lisäksi MTV sai viime vuonna kolme ja STT 1,5 miljoonaa kertaluonteista tukea.

Nykyisten hallituspuolueiden Orpo, Sipilä ja Terho ottavat kunniaa siitä, että sähköisten julkaisujen arvonnalisävero on ensi kesänä alenemassa 24 prosentista kymmeneen.

Sipilä mainitsee kertaluonteisten tukien olevan perusteltu ja myös tulevaisuudessa mutta toteaa, että keskusta ei halua laskea lehtien ja kirjojen arvonnalisäveroa lisää.

Skinnari pitää yhteiskunnan tukea kaupalliselle medialle tärkeänä, mutta haluaa selvittää, millainen tuki on tehokkainta. Andersson on valmis tukemaan laadukasta journalismia jopa nykyistä enemmän, kunhan tuet jaetaan monipuolisesti ja tasavertaisesti. Essayah kannattaa arvonnalisäveron laskemista edelleen ”ottaen huomioon alennettujen

verokantojen kokonaismäärän”.

Lehtien jakelutuen nostavat esiin Sipilä ja Henriksson. Vain Halla-aho epäilee medialle annettavaa yhteiskunnan tukea.

”Uskomme, että ihmiset kyllä kaipaavat laadukasta sisältöä ja ovat valmiita siitä maksamaan”, hän kirjoittaa.

KYSYTTÄESSÄ, MITEN media-alan itsensätyöllistäjien asemaa voi parantaa, puoluejohtajat esittelevät ratkaisumalleja koko sosiaaliturvan ongelmiin. Kokoomuksella se on yleistuki, vihreillä, keskustalla ja Vasemmistoliitolla perustulo, sinisillä käänteinen tulovero ja kristillisillä kannustava perusturva.

Journalistiliitto ja itsensätyöllistäjien yhteistyöryhmä ITSET ovat ehdottaneet, että itsensätyöllistäjien neuvotteluvaltaa työnteon ehdoista parannetaan. Lisäksi vain harvoille toimeksiantajille paljon työskentelevät itsensätyöllistäjät olisi tulkittava työsuhteiseksi, jotta sosiaaliturva olisi kaikille yhtäläinen. Jotta itsensätyöllistämisen ja palkkatyön yhdistäminen olisi nykyistä joustavampaa, työtömyysturvalakia olisi muutettava.

Työn eri muotojen ja työtömyysturvan yhdistämisen ongelmia haluavat korjata kaikki. Suorinta tukea Journalistiliiton ehdotukset saavat Li Anderssonilta. Suomalaisista journalismia muissa vastauksissaan kritisoi Halla-ahokin on suopea.

”Journalistiliiton esitykset edunvalvonnan parantamiseksi ja sosiaaliturvan saattamiseksi ajan tasalle ovat hyviä”, hän kirjoittaa. ●

Mitä mediaa seuraat innokkaimmin?

"Säännöllisesti Helsingin Sanomia ja Turun Sanomia. Lisäksi laajasti uutismedioita verkosta, tv:sta ja radiosta." **Li Andersson**, Vasemmistoliiton puheenjohtaja

"Printtiä, tv:tä ja nettiä tasapuolisesti, radiota lähinnä viikonloppuisin." **Sari Essayah**, kristillisten puheenjohtaja

"Sanomalehtien, radion ja tv-uutisten lisäksi kiinnostavia podcasteja ja Long Playta. Kansainvälisiä lehtiä liian vähän." **Pekka Haavisto**, vihreiden puheenjohtaja

"Financial Timesia. FT on hyvä osoitus siitä, että lehden omasta poikkeava arvomaailma ei häiritse, jos journalistinen taso ja kunnianhimo ovat korkealla." **Jussi Halla-aho**, perussuomalaisten puheenjohtaja

"Sanomalehtiä joka aamu, uutisia somen kautta päivisin, uutisia televisiosta ja ajankohdaisohjelmia. Radiota varsinkin autossa ja viikonloppuisin." **Anna-Maja Henriksson**, RKP:n puheenjohtaja

"Seuraan hyvin monipuolisesti. Päivittäiseen rutiiniini kuuluvat Ylen ja MTV:n aamutelevisiot." **Petteri Orpo**, kokoomuksen puheenjohtaja

"Saan joka aamu mediakoosteen, kuuntelen autossa radiota ja katson kotona tv:tä. Teksti-tv:stä näkee nopeasti tärkeimmät puheenaiheet." **Juha Sipilä**, keskustan puheenjohtaja

"Esimerkiksi HS, ESS, HBL, Omalähiö, Itä-Häme, Uusi Lahti, Yle Uutiset ja MTV uutiset sekä sosiaalinen media. FT ja Economist." **Ville Skinnari**, SDP:n varapuheenjohtaja

"YLE, BBC." **Sampo Terho**, Sinisen tulevaisuuden puheenjohtaja

NÄIN JOURNALISTI KYSYI

Journalisti kysyi helmikuussa nykyisten eduskuntapuolueiden puheenjohtajilta, miten heidän puolueensa aikoo puuttua journalisteihin kohdistuvaan vihapuheeseen, mitä toimia he kannattavat median taloudellisten toimintaedellytysten varmistamiseksi, miten he aikovat parantaa itsensätyöllistäjien asemaa ja mitä medioita he

seuraavat innokkaimmin. Kysyimme nimenomaan konkreettisia toimia.

Vastaukset saatiin muilta paitsi Paavo Värysen Seitsemän tähden liikkeeltä.

Vastaajille referoitiin taustaksi media-alan tilannetta ja Journalistiliiton ehdotuksia sen parantamiseksi.

Näin suurimmat toimitukset palkkaavat kesäksi

*Helsingin Sanomien ja Kalevan kesäsisajisten määrä on kolmen kuukauden keskiarvo.
** STT palkkaa yhtä paljon kesäsisajaisia kuin aiemmin, mutta henkilötöyökuukausina laskettuna määrä vähenee hieman.

Tiedot kesätoimittajien, -kuvaajien ja muiden toimituksellista työtä tekevien sijaisten sekä harjoittelijoiden määrästä kerättiin toimituksista viikolla 7. Koonnut Marja Honkonen

Kalevan palkaton harjoittelu kummastuttaa

MARJA HONKONEN, TEKSTI • JOHANNA SARAJÄRVI, GRAFIIKKA

Ilmaista harjoittelijaa etsii usein järjestö tai pieni yritys, ei suuri lehtitalo. Kesäsisajaisia palkataan kuten aiemminkin.

Palkattomat harjoittelut Kaleva-konsernin *Kalevassa* ja *Oulu-lehdessä* kummastuttavat oululaisia opiskelijoita ja ammattikorkeakoulua. Lehdet ovat käyttäneet palkattomia amk-harjoittelijoita pitkään.

Oulun ammattikorkeakoulun journalismin lehtori **Ari-Pekka Sirviö** kertoo *Kalevan* perustelleen maksamattomuutta sillä, että harjoittelu poikii yleensä kesätyön.

"Tietysti sellainen perustelu on kestävä", hän sanoo.

Jos harjoittelijan työ on vähänkään itsenäistä ja työsuhteista, siitä pitäisi lehdistön työehtosopimuksen mukaan maksaa palkkaa. Jos harjoittelijan kanssa ei kuitenkaan solmita varsinaista työsuhdetta, tes ei puutu palkattomuuteen.

Kalevan toimituspäällikkö **Pekka Vuollo** perustelee asiaa harjoittelijoiden kokemattomuudella ja sillä, että konsernin muutkin yksiköt ovat toimineet samoin.

Asiasta ei tosin ole virallisesti linjattu esimerkiksi konsernin

viime vuosina ostamien lehtien kanssa. Muun muassa *Oulu-lehdessä* harjoittelu oli palkatonta Joutsenmedian aikaan. Almalta tullessa *Lapin Kansassa* taas osa on harjoitellut palkattuna.

Palkan myötä kynnys ottaa harjoittelija ja vaatimukset kasvaisivat, Vuollo sanoo. Harjoittelijoilta odotetaan silti nykyisinkin paljon oma-aloitteisuutta.

Palkan puutetta on kompensoitu kesätyötarjoajalla, Vuollo vahvistaa. Amk-harjoittelijoita on *Kalevassa* talvikaudella. Kesäksi lehti ottaa yhden yliopiston tukeman harjoittelijan, joka saa palkkaa kolmelta kuulta neljästä.

KALEVAN KÄYTÄNTÖ poikkeaa muista. *Journalistin* kyselyn perusteella ilmaisia harjoittelijoita etsivät usein pienet yritykset, järjestöt, paikallisradiot sekä elokuva- ja tv-alan firmat, eivät suuret lehtitalot.

Journalisti kysyi media-alan harjoittelusta ja kesätoista alan korkeakouluista, opiskelijoilta ja 15 toimituksesta. Viisi oppilaitosta, kuusi ainejärjestöä ja kaikki toimitukset MTV poislukien vastasi.

Lähes kaikki toimitukset kertoivat maksavansa palkkaa ainakin

osan harjoitteluajasta. Esimerkiksi *Keskisuomalainen*, *STT* ja *Ilta-lehti* tarjoavat samaa yhden palkattoman ja kolmen palkallisen kuukauden harjoittelua kuin *Kaleva*. *Aamulehti* ja *Alma Talentin* lehdet maksavat palkan koko ajalta.

Savon Sanomissa on ollut palkatta valokuvaharjoittelijoita ammattioppilaitoksesta.

Ainejärjestöjen mukaan palkatonta työtä on tarjottu aikakauslehdistäkin. Viimeksi ilmaista harjoittelijaa haki A-lehtien *Image*.

Päätoimittaja **Niklas Thesslund** sanoo, että harjoittelutarjous oli harkitsematon ja siitä luovuttiin opiskelijoiden kritiikin takia. Lehti päätti lopulta, ettei sinne tule harjoittelijaa lainkaan.

KYSELYN PERUSTEELLA palkattomia harjoittelupaikkoja on tarjolla vaihtelevasti. Osa vastanneista törmää niihin viikoittain, toiset pari kertaa vuodessa. Moni ainejärjestö ja osa oppilaitoksista on päättänyt, ettei välitä niitä opiskelijoille.

Näin toimivat ainejärjestöistä esimerkiksi Skuuppi (Haaga-Helia amk), Media (Helsingin yliopisto), Demoni (Metropolia amk), Vostok (Tampereen yliopisto) ja Lööppi

(Jyväskylän yliopisto).

"Poikkeuksia voivat tosin olla jotkin kansainväliset harjoittelut tai muut erikoisemmat harjoittelupätkät", Lööpin ay-vastaava **Tuuli Rantasalo** kertoo.

HAKIJOIDEN KOHTELUSSA toimituksilla olisi opiskelijoiden ja opettajien mielestä varaa parantaa. Kesätoimittajien odotetaan osaavan vaikka mitä, hakemuksiin ei välttämättä vastata ja haut alkavat varhain.

"Tänäkin vuonna monella oli kiire saada opiskelijoiden hakemukset jo viime vuoden puolella. Monessa toimituksessa päätökset ovat silti venyneet tammi-helmikuun jona maaliskuulle", yliopiston-opettaja **Panu Uotila** Jyväskylän yliopistosta sanoo.

Suurin osa arvioi, että kesätoimitus on tarjolla aiempaan tapaan. Sen vahvistavat myös toimitukset, joista 11 kertoi palkkaavansa kesäväkeä joko yhtä paljon tai enemmän kuin viime vuonna. ●

KYSELYYN VASTASIVAT MAINITTUJEN LISÄKSI TURUN AMK:N MONIMEDIAJOURNALISTIEN AINEJÄRJESTÖ MOME SEKÄ TAMPEREEN YLIOPISTON JOURNALISMIN, HELSINGIN YLIOPISTON VIESTINNÄN, SOC&KOMIN JOURNALISMIN JA HAAGA-HELIAN JOURNALISMIN OPPIAINEIDEN EDUSTAJAT.

JOHANNA VEHKOO
 Twitter: @vehkoo
 KIRJOITTAJA TYÖSKENTELI AVIISIN
 TOIMITTAJANA 2000-LUVUN
 ALUSSA.

Mihin ylioppilaslehtiä tarvitaan?

Suomen lehdistössä on meneillään uuvuttava samankaltaistumiskehitys. Omistus keskittyy, samoin uutistuotanto. Tällaisessa ilmapiirissä soisi edes omaäänisten ylioppilaslehtien menestyvän. Niillä on pitkät perinteet erilaisina nuorina.

Itä-Suomen yliopiston ylioppilaskunta kuoppasi *Uljäs*-lehensä vuonna 2018. Vaasan ylioppilaslehti sai mennä jo edellisenä vuonna. Turussa *Tylkkäri* vältti täpärästi valtavat budjettileikkaukset. Ilmes-
 tymiskertoja on vähennetty kaikkialla, Helsingissäkin.

Tamperealaisopiskelijoiden *Aviisilta* jäivät 60-vuotissynttärin juhlimatta. Vuonna 1959 perustettu lehti kuopattiin joulukuussa 2018. Tampereen uuden yliopiston uusi ylioppilaskunta on asettanut toimikunnan pohtimaan, haluaako se lehden ja jos, niin millaisen.

Tarvitseeko ylioppilaslehden ilmestyä paperilla? Ei toki, mikäli se tavoittaa opiskelijat verkossa paremmin kuin kampuksella. Näin ei välttämättä käy. Verkossa ylioppilaslehti joutuu kilpailemaan huomiosta kaikkien maailman sivustojen kanssa, mutta printti tunkee sinne, missä opiskelijat ovat.

YLIOPPILASLEHDILLÄ on aina ollut ärhäkät vastustajansa – usein samat, jotka ärsyntyvät ylioppilaskuntien “pakkojäsenyydestä”. Ensin on pakko maksaa jäsenmaksua ja sitten rahoista vielä käytetään osa aivan vääränlaiseen journalismiin. Totta kai se keljuttaa, mutta journalismia pitää sietää, vaikka se ei palvele maksajan intressejä.

Yliopistodemokratiakin tarvitsee omat vahtikoiransa. Tampereella uuden yliopiston puuhaajia onkin syytetty epädemokraattisuudesta.

Ylioppilaslehtiä tarvitaan myös luomaan ja kronikoimaan opiskelijakulttuuria. Niillä on rooli yliopistoyhteisöjen hengen luomisessa.

MEIDÄN journalistien on helppo lisätä listaan myös opiskelijalehtien rooli tulevaisuuden toimittajien kasvattajina ja kokeilualustoina, tai lehtien merkitys journalismin totunnaisten tekotapojen laventajana. Mutta kiinnostavatko nämä argumentit ihmisiä, jotka tekevät päätöksiä siitä, millaista journalismia opiskelijoille jatkossa tarjotaan? Kiinnostaako heitä lainkaan journalismi, vaiko kenties sittenkin tiedotus ja viestintä? Jälkimmäiset hoituvat helposti ilman lehtiäkin.

Journalismi on epäonnistunut oman tehtävänsä perustelemissessa. Alan ulkopuolella vain harvat näkevät journalismilla yleistä yhteiskunnallista merkitystä.

Pohjimmiltaan ylioppilaslehtien kohtalossa on kyse juuri tästä: nähdäänkö journalismilla arvoa sinänsä vai onko se vain tiedotustoiminnan oheen kasvanut pahka, ruma kylkiäinen?

Jos journalismilla ei nähdä arvoa ylioppilaskunnissa – jotka koostuvat tiedonhaluisista ja sivistyneistä nuorista ihmisistä – se pitää ottaa vakavana varoituksena.

VIIMEISEKSI jäänyt *Aviisin* toimitus seurasi ansiokkaasti korkeakoulujen yhdistymistä eli Tampere 3:n syntyprosessia. On kamalaa ajatella, että uuden yliopiston ensimmäisiä kuukausia ei seuraa ylioppilaslehden toimitus. Uuden yliopiston käynnistyksestä ei myöskään synny jatkumoa *Aviisin* arkistoon, joka sisältää korvaamatonta historiankirjoitusta opiskelijaelämästä ja yliopistohallinnon kiemu-
 roista 60 vuoden ajalta. ●

Politiikkaa 24/7

Vaalikeväänä käyvät kuumina sekä poliitikot että puoluelehdet. ”Aatteellisissa mutta itsenäisissä” lehdissä työpaikan tulevaisuuden saattaa ratkaista vaalitulos tai viestintätuen uudelleenjärjestely. Journalisti seurasi Demokraatin ja Suomenmaan toimittajien päivää eduskunnassa.

JANNE AROLA, TEKSTI • JOONAS BRANDT, KUVAT

7.2.2019 kello 11

Suurin osa Eduskuntatalon mediatilan työpisteistä on tyhjänä, mutta *Demokraatti*-lehden politiikan toimittaja **Johannes Ijäs** on täydessä touhussa nappikuulokkeet korvillaan. Hän kuuntelee haastattelunauhaa. Puoli tuntia sitten töihin tullessaan hän törmäsi käytävällä sattumalta oikeuskansleri **Tuomas Pöystiin** ja kysyi kommentin pääministeri **Juha Sipilän** väitteeseen, jonka mukaan hallitus ei voisi säätää lakia niin sanotusta hoitajamitotuksesta. Haastattelussa Pöysti jätti lain säätämisen mahdollisuudelle pienen takaportin, ja nyt Ijäs kirjoittaa asiasta kiivaasti juttua *Demokraatti.fi*:hin.

Samaan aikaan *Suomenmaan* **Pekka Pohjolainen** käynnistää kannettavaa tietokonettaan työpisteellä Ijäksen edessä. Hän aikoo tänään työstää juttua maatalouden tilaa koskevasta **Reijo Karhisen** raportista, joka julkaistaan puolen

tunnin kuluttua. Iltapäivällä ovat viikoittaiset eduskuntaryhmien kokoukset ja kyselytunti. Tyypillinen torstai.

Pohjolaiselle Eduskuntatalo on harvinaisen tuttu työpaikka. Hän työskenteli 15 vuotta politiikan toimittajana STT:llä, kunnes sai potkut yt-neuvotteluiden jälkeen vuonna 2015. Jo saman vuoden syksyllä hänet palkattiin *Suomenmaahan*. Uutistoimistotyöstä puoluelehden palvelukseen siirtyminen mietitytti aluksi.

"Ajattelin, että siellä ollaan puolueen käskyttävänä", Pohjolainen sanoo.

Ennakkoluulot ovat vuosien mittaan karisseet. Aiheita ja painotuksia on tietysti mietittävä keskustalaisen lukijakunnan näkökulmasta, mutta muuten työ on itsenäistä. Puolueelta ei tule ohjeistusta, eikä päätoimittaja ole juuri puuttunut journalistisiin valintoihin.

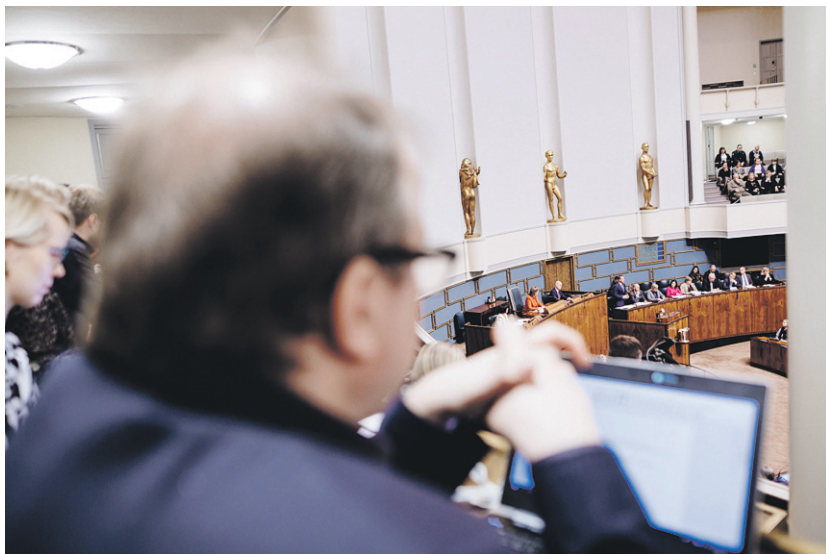
"Ei tämä ole rengin hommaa", Pohjolainen tiivistää.

Hyvissä tiloissa. Suomenmaan Pekka Pohjolainen ja *Demokraatti* Johannes Ijäs Eduskuntatalon mediatiloissa. Toimittajat kiittelevät talon työskentelyolosuhteita.

Voisitko kommentoida? Pohjolainen nappaa lennosta keskustan puoluesihteerin Riikka Pirkkalan kommentit tuoreeseen gallup tulokseen.

Eduskunnan lehtereillä. Kyselytunti on Pohjolan mielestä vaisu esitys.

PUOLUEIDEN OMISTAMIEN medioiden on tarkoitus nostaa esiin puolueille tärkeitä aiheita ja osaltaan pitää huolta poliittisen keskustelun moniäänisyydestä. Puolueiden mediat – lehdet ja niiden verkkosivut – eivät silti ole propagandakoneita, vaan toimivat pääosin journalistisin periaattein. Lehtien toimittajilta ei esimerkiksi edellytetä puolueen jäsenyyttä.

Journalisti haastatteli tätä juttua varten Suomen kuuden suurimman puolueen – keskustan, perussuomalaisten, kokoomuksen, SDP:n, vihreiden ja vasemmistoliiton – puolue medioiden päätoimittajia. Kaikki muut paitsi perussuomalaisten printtilehti *Perussuomalainen* ja verkkomedia *Suomen Uutiset* ovat sitoutuneet *Journalistin* ohjeiden noudattamiseen. Perussuomalaisten tiedotusvälineiden päätoimittajan **Matias Turkkilan** mielestä puolue media on niin tiiviisti kytköksissä puolueeseen, ettei sitä voi pitää riippumattomana tiedotusvälineenä. Siksi se ei ole myöskään julkisen sanan neuvoston jäsen.

”Toisin kuin muilla, perussuomalaisilla ei ole erillistä media-yhtiötä. Puoluehallitus nimittää päätoimittajan, joka johtaa median toimintoja”, Turkkila kertoo sähköpostitse.

JSN:ssä mukana olevien medioiden päätoimittajien viesti taas on, että lehdet ovat aatteellisia mutta itsenäisiä. Journalismin sisältöjä ei sanalla puolue toimistoista.

”Aina välillä pitää vähän väentääkin puolueen viskaalien kanssa. Me haluamme olla vasemmistolainen media, joka myös sparraa ja palvelee lukijoita, eikä ole vain puoluekoneen jatko”, sanoo *Demokraatti*-lehden päätoimittaja, huhtikuussa Oulun kaupungin viestintäjohtajaksi siirtynyt **Mikko Salmi**.

Vihreän Langan päätoimittaja **Riikka Suomenen** puolestaan sanoo, että vihreillä on oma viestintäosasto, joka kertoo puolueen asioista.

”Puoluelehdet eivät tänä päivänä tee uutisia kaikista kansanedustajien aloitteista, vaan tavoitteemme on palvella lukijoita ja näyttää, missä politiikkaa tehdään”, Suominen sanoo.

99

Kyllä ne apinaa koijaa. Välillä sitä on itse aika pihalla, että kuka ajaa ja mitä.

Johannes Ijäs, Demokraatin politiikan toimittaja

kello 11.20

Eduskunnassa päivän suurin poliittinen uutinen on aamulla julkaistu Ylen Gallup. Kokoomuksen kannatus on laskenut selvästi, luultavasti juuri hoitajamitoitukseen liittyvien viestintäongelmien vuoksi.

Kun *Demokraatin* Ijäs on saanut päivän ensimmäisen juttunsa lähes valmiiksi, hän nousee työpisteeltään päivittelemään politiikan ja politiikan journalismin kiivasta sykliä. Asetelmat vaihtuvat nopeasti, ja uutiset ja analyysit vanhentuvat.

”Jos tämän päivän Gallupien pohjalta kirjoitaisi kolumnin, että kokoomus ei voita vaaleja, sillä ei olisi mitään pohjaa”, hän sanoo.

Pohjolainen ottaa esimerkiksi maahanmuuttokeskustelun, joka kävi ”tulikuumana ja kovilla kierroksilla” vielä jokin aika sitten. Sen jälkeen otsikoihin nousivat vanhustenhoidon ongelmat.

”Se on vähän kuin C-kasetin nauhoittamista: vanha biisi pyyhkiytyy pois uuden tieltä.”

Ijäs sanoo, että toimittajien pitäisi pystyä pitämään päänsä kylmänä. Vaalien lähestyessä poliitikoillakin on entistä kovempi tunku julkisuuteen, ja journalistien pitäisi pystyä hoksamaan, mitä pelejä kulisissa kulloinkin pelataan.

”Kyllä ne apinaa koijaa. Välillä sitä on itse aika pihalla, että kuka ajaa ja mitä”, Ijäs sanoo.

Ijäs on koulutukseltaan teologi. Hän työskenteli kymmenkunta vuotta *Kotimaa*-lehdessä ja sen jälkeen lyhyen patkan Ylessä.

Veri veti politiikan journalismin pariin, ja Ijäs näki väylän avautuvan puoluelehtien kautta. Värillä ei ollut väliä: hän haki demarien *Demokraatin* lisäksi myös kokoomuksen *Nykypäivään* ja keskustan *Suomenmaahan*.

”Yhdessä en päässyt edes haastatteluun. Pekka valittiin”, Ijäs sanoo ja nyökkää Pohjolan suuntaan. ”Tiesikö, Pekka?”

”Ootsä joskus sanonut, mutta ei siitä talon sisällä ole ollut puhetta”, Pohjolainen vastaa.

Nyt Ijäs on työskennellyt 2,5 vuotta *Demokraatin* palkkalistoilla eduskunnassa. Työ on itse-

Yhdessä. Toimittajat ja poliitikot kohtaavat kuppilassa. Demokraatin Johannes Ijäksen seurassa SDP:n varapuheenjohtaja Sanna Marin (oik.), demarikansanedustaja Suna Kymäläinen ja Helsingin Sanomien politiikan toimittaja Niko Vartiainen.

näistä ja innostavaa mutta myös kuluttavaa.

”Mä melkein asun täällä. Sänky vaan puuttuu”, Ijäs sanoo.

PUOLUEMEDIOISTA erityisesti *Demokraatti* ja *Verkkouutiset* ovat löytäneet jalansijaa verkosta. Mikko Salmi sanoo verkon olevan nyt selkeästi *Demokraatin* päätuote. Printtilehti on vuoden alusta alkaen ilmestynyt enää kaksi kertaa kuukaudessa ja sen tarkoitus on tarjota syvällisempiä sisältöjä.

”Ei kukaan maksa uutisista, joten niitä on turha painaa lehtiin”, Salmi sanoo.

Kaukana ovat ajat, kun *Uutispäivä Demari* ilmestyi vielä viisipäiväisenä uutislehtenä ja puolueella oli lukuisia maakunnallisiakin lehtiä.

Verkkouutisten ja *Nykypäivän* päätoimittajan **Alberto Claramuntin** mukaan *Verkkouutiset.fi* kerää yli puoli miljoonaa sivulatausta joka viikko eli saman verran kuin kesikokoinen maakuntamedia. *Verkkouutisten* tarkoitus on palvella politiikan seuraajia puolueustausta

riippumatta, kun taas kerran kuukaudessa ilmestynyt painettu *Nykypäivä* on suunnattu puolueen kannattajille.

Verkkouutiset on hionut digistrategiaansa pitkään ja systemaattisesti. Verkkouutisointi on halvempaa kuin printtilehden painaminen ja jakeleminen, ja isoja yleisöjä on mahdollista tavoittaa ohuemmilla resursseilla kuin ennen.

Strategia on tuottanut tulosta. Kokoomuksen puoluemedioiden noin 1,8 miljoonan euron tuloista jo noin kolmannes on levikki- ja mainostuloja.

”Tietysti olemme edelleen riippuvaisia puolueen tuesta, mutta olemme olleet edelläkävijöitä tulovirran parantamisessa verkon kasvun myötä”, Claramunt muotoilee.

kello 11.40

Ijäs on valmis julkaisemaan juttunsa oikeuskanslerin kommentista. Hän kirjoittaa julkaisujärjestelmä WordPressiin otsikon: *Hetkonen, voiko hallitus sittenkin tehdä lakiesityksen hoitaja-*

mitoituksesta? – Vaikeaa olisi, mutta oikeuskanslerin kanta ei olekaan täysin kiveen hakattu. Sitten hän liittää juttuun Pöystin kuvan ja julkaisee kokonaisuuden.

Ijäs pitää yhteyttä Hakaniemessä sijaitsevaan *Demokraatin* toimitukseen pikaviestipalvelu Slackin kautta. Hän kirjoittaa toimituksen kanavalle aikovansa yrittää myöhemmin tänään tavoitella **Ilkka Kanervaa** (kok.) kommentoimaan **Matti Nykäsen** hautajaisasiaa.

”Käynen myös **Värysen** (kesk.) pressissä. *Journalistin* pojat ovat koko ajan kimpussani”, Ijäs kirjoittaa.

Hän katsoo Amppareista, miten oikeuskanslerijuttu on lähtenyt vetämään.

”Ei tuu lukijoita sillä jutulla”, hän näkee jo muutama minuutti jutun julkaisun jälkeen.

”Jengi alkaa kyllästyä tohon vanhushommaan.” Sitten Ijäs muistaa, että juttu pitää jakaa vielä Facebookiin.

”Siellä ei olla omalla nimellä, joten päivityksessä voi olla ehkä vä-

Tänäkin aamuna Ijäs katsoi vessassa käydessään uusimman galluptuloksen ja meni sitten jatkamaan unia.

hän enemmän demaritwistiä. Sillai snadisti. Ehkä siinä näkyy se, että ollaan puoluelehti.”

Ijäs kirjoittaa *Demokraatin* Facebook-päivitykseen: ”Pöysti ei sittenkään sulje täysin pois sitä, etteikö hallitus voisi antaa esitystä hoitajamitoituksesta. Sipilä ilmaisi aiemmin kannan melko jyrkästi.” Hän miettii hetken ja jatkaa: ”Mielenkiintoista!”

Viereisellä työpisteellä Pohjolainen on ryhtynyt työstämään juttua hetki sitten julkaistusta Karhisen maatalousraportista.

”Kyllä tästä jutun näyttää saavan, mutta ei sillä paljon klikkauksia kannata odottaa”, hän sanoo.

Suomenmaa on verkko-otsikoissaan ja näkökulmissaan muutenkin maltillinen.

”Me ei välttämättä tehdä aina ihan etulinjan uutista tai kilpailla nopeudella, mutta päivän päätteeksi saatan tehdä näkökulman tai analyysin, jossa hyödynnetään muidenkin medioiden työtä”, Pohjolainen sanoo.

kello 12

Puolenpäivän maissa Ijäs ja Pohjolainen sinkoutuvat eri suuntiin: Pohjolainen eduskunnan kuppilaan haastattelemaan keskustalaista maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtajaa **Anne Kalmaria** (kesk.) ja Ijäs Valtiosaliin kuuntelemaan Paavo Väryksen tiedotustilaisuutta.

Toimittajien työskentelyolosuhteet eduskunnassa saavat suitsutusta toimittajilta. Tiedotusvälineillä on omat työpisteet, yhteydet pelaavat ja kulkeminen on melko vapaata. Poliitikkoja ei tarvitse tavoitella puhelimitse, vaan heitä voi koputtaa selkään kuppilassa tai käytävällä. Se lie-
nee ainutlaatuinen käytäntö koko maailmassa.

Ja kun toimittajan naama tulee talossa tutuksi, kommenttien ja uutisvinkkien saaminen helpottuu. Se on sitä kuuluisaa verkostoitumista.

Äkkiseltään voisi kuvitella, että poliitikot vuo-
taisivat skuppeja erityisesti omalle puoluelehdelle, mutta useimmiten näin ei ole. Jos asialleen haluaa mahdollisimman suuren näkyvyyden, kannattaa pyrkiä suurimpiin valtakunnanmedioihin. Niihin verrattuna puoluelehdet ovat pikkutekijöitä.

”Mutta lähes jokainen poliitikko kuitenkin palvelee hyvin mielellään mediaa ja vastaa kysymyksiin”, Ijäs tiivistää.

VAALIT OVAT monin tavoin kulta-aikaa medialle ja toimittajille, mutta puoluelehdille ne ovat erityisen jännittävä paikka. Pahimmassa tapauk-

sessä puolueen vaalitappio voi johtaa irtisanomisiin toimituksessa.

Esimerkiksi *Suomenmaan* päätoimittaja **Juha Määttä** muistaa hyvin, kuinka keskusta hävisi vuoden 2011 eduskuntavaalit ja menetti 16 kansanedustajan paikkaa. Se tarkoitti merkittävää puoluetuen vähenemistä ja samalla yt-neuvotteluja *Suomenmaassa*. Jopa kolmannes toimituksesta sai lähteä.

”Sama murhe on kaikkien puoluelehtien vetäjillä. Mehän elämme sen kanssa”, Määttä sanoo.

Vuoteen 2008 saakka puolueet saivat erillistä lehdistötukea, joka oli jyvitetty nimenomaan puoluelehdille. Nyt puolueet saavat itse päät-

tää, kuinka paljon puoluetuesta pannaan puolueen omaan viestintään ja paljonko journalistiin. Ei ole salaisuus, että viestinnän osuus on kasvanut journalismin kustannuksella. Tätä moni päätoimittaja pitää ongelmallisena.

Esimerkiksi vasemmistoliiton pää-äänenkanattajan, *Kansan Uutisten*, päätoimittaja **Sirpa Puhakka** ihmettelee, miksi puoluelehtien erillinen, parlamentaarinen lehdistötuki aikanaan poistettiin Euroopan unionin direktiiveihin vedoten.

”Nyt STT:lle ja Maikkarille kuitenkin voidaan antaa valtiontukea ilman, että direktiivit ovat esteenä”, hän toteaa.

PUOLUEMEDIA VOI TAVOITTA KUUKAUDESSA JOPA PUOLI MILJOONAA

Keskusta

Suomenmaa, ilmestyy kerran viikossa. Painos tavallisella viikolla noin 10 000 kappaletta.

Suomenmaa.fi. Kuukausitavoittavuus 64 000 kävijää (joulukuu 2018). Päätoimittaja Juha Määttä

Perussuomalaiset

Perussuomalainen-lehti, ilmestyy kerran kuukaudessa. Tyypillinen painosmäärä 60 000–70 000 kappaletta. *Suomenuutiset.fi*. Päätoimittajan mukaan viime kuukausien kuukausikävijämäärä liikunut 300 000:n molemmin puolin. Päätoimittaja Matias Turkila

Kokoomus

Nykypäivä, ilmestyy kerran kuukaudessa. Painosmäärä noin 22 000 kappaletta. *Verkko uutiset.fi*. Kuukausitavoittavuus 488 000 kävijää (joulukuu 2018). Päätoimittaja Alberto Claramunt

SDP

Demokraatti, ilmestyy kaksi kertaa kuukaudessa. Painosmäärä 9 000 kappaletta. *Demokraatti.fi*. Kuukausitavoittavuus

131 000 kävijää (joulukuu 2018). Päätoimittaja Mikko Salmi

Vihreä liitto

Vihreä Lanka, ilmestyy viisi kertaa vuonna 2019. Painosmäärä hieman alle 10 000 kappaletta. *Vihrealanka.fi*. Noin 35 000 eri kävijää per kuukausi. Päätoimittaja Riikka Suominen

Vasemmistoliitto

Kansan Uutiset, ilmestyy kerran viikossa. Painosmäärä 6 600 kappaletta. *Kansanuutiset.fi*. Kuukausitavoittavuus lähes 187 000 kävijää (joulukuu 2018). Päätoimittaja Sirpa Puhakka

RKP

Medborgarbladet, ilmestyy 5–6 kertaa vuodessa. Painosmäärä 30 000 kappaletta. Päätoimittaja, puoluesihteerin Fredrik Guseff

Kristillisdemokraatit

KD-lehti, ilmestyy kerran kuukaudessa. Painosmäärä 6 000 kappaletta. *Kdlehti.fi*. Kuukausikävijämäärä 11 600. Päätoimittaja Kristiina Kunnas

Puheet nauhalle. Iso osa Ijäsken ja muiden eduskuntatoimittajien päivästä kuluu nauhurin pitelemiseen politiikan suun edessä.

kello 14.25

Toimittajalauma kuhisee kokouksen eduskuntaryhmän huoneen edustalla. Toimittajat ja kuvaajat odottavat valtiovarainministeri **Petteri Orpoa** (kok.), jolta halutaan kommentteja puolueen heikkoon gallupmenestykseen.

Ennen Orpon saapumista *Demokraatin* Ijäsellä on hetki aikaa pohtia työtään. Hän sanoo olevansa politiikan toimittamisesta innoissaan, koska siinä käsitellään tärkeitä yhteiskunnallisia asioita, työskentelyolosuhteet ovat hienot ja työyhteisö mukava.

Toisaalta hektisyys ja tietynlaisessa kuplassa eläminen aiheuttavat paineita: politiikkaa voi seurata vaikka 24 tuntia vuorokaudessa. Tänäkin aamuna Ijäs katsoi vessassa käydessään uusimman galluptuloksen ja meni sitten jatamaan unia.

Koska tapahtumia on paljon, joka paikkaan pitäisi revetä. Ijäs sanoo joskus ”yrittävänsä liikaa”. Hän myöntää käyneensä välillä lähellä uupumusta.

”Se on jatkuvaa tykitystä. Ja jälki ei välttämättä aina ole niin hyvää.”

Mutta tuolta tuleekin jo Petteri Orpo, jonka toimittajat pian ympäröivät. Kymmenisen minuuttia kestävä sarjahaastattelun jälkeen Orpo katoaa kokouksen huoneeseen ja Ijäs

menee demarien ryhmäkokoukseen, jossa *Demokraatin* toimittaja saa ainoana median edustajana halutessaan olla paikalla.

kello 16

Lähdön aika koittaa hieman ennen kello neljää iltapäivällä. Ijäsken on vietävä nuorempi poikansa salibandytreeneihin ja samalla reissulla tytär omiin harjoituksiinsa.

”Nyt autoon ja kuuntelemaan kyselytuntia kuulokkeilla”, Ijäs sanoo lähtiessään.

Neljältä *Suomenmaan* Pohjolainen ottaa läppäriinsä syliin ja kiiruhtaa mediatiloissa olevaan hissiin, jolla pääsee suoraan istuntosalin medialehterin ovelle. Mediaparvella päivystää kyselytunnin alkaessa parikymmentä toimittajaa.

Pohjolainen tekee muistiinpanoja harvakseltaan, eikä lopulta kirjoita juttua koko kyselytunnista, koska ”oli sen verran vaisu esitys”. Hän käy kuppilassa juttelemassa kollegoiden kanssa ja kirjoittaa illan päätteeksi *Suomenmaan* verkkosivuilla ilmestyvään *Apollon tietäjät* -blogiin kevyemmän tekstin, jossa hän ruotii kokouksen hermostumista **Juha Sipilän** (kesk.) poissaoloihin kyselytunnilta.

ilta ja yö

Eduskunnasta lähdettyään Ijäs saa vinkin, että

valtiontalouden arviointineuvostoon on valittu vain yksi nainen, vaikka tasa-arvolain mukaan tällaisessa valtion toimielimessä naisia pitäisi olla vähintään 40 prosenttia jäsenistä. Pojan salibandytreeneissä on riittävästi muita valmentajia, joten Ijäs ehti kirjoittaa jutun vanhaan teollisuushalliin rakennetun salibandya-reenan yläkerrassa. Hän julkaisee sen kello 18.21.

Treenien jälkeen kotona parkkipaikalla, läppäri auton rattia vasten, hän haastattelee puhe-limitse demarikansanedustaja **Tytti Tuppuraisen**, jonka kommentteilla ryyditetyn jatkojutun Ijäs julkaisee kello 19.30. Sen jälkeen hän purkaa päivällä tekemänsä **Sanna Marinin** haastattelun, jossa SDP:n varapuheenjohtaja kommentoi päivän gallupia. Teksti on ulkona kello 19.59.

Myöhemmin illalla, lasten mentyä jo nukkumaan, Ijäs kirjoittaa seuraavaan *Demokraatin* printtilehteen tulevan 5000 merkin juttunsa, joka liittyy asiakasmaksuista tehtäviin ulosottoihin. Pikkutunneilla hän yrittää vielä kirjoittaa samaan lehteen tulevaa kommenttiaan, mutta ”siitä tulee surkea”. Jossain vaiheessa kello yhden ja kahden välillä Ijäs käy nukkumaan.

”Onneksi tänään iisimpi päivä :)", hän viestittää perjantaina. ●

Meidän puolesta kyselijät

Tiia Rantanen ja Anna Karhunen ovat ystäviä, joista tuli työkavereita. Läheisyydestä on hyötyä, kun työ on jutustella noloista aiheista kaiken kansan kuullen.

NINA ERHO, TEKSTI • HELI BLÅFIELD, KUVA

Haluaisitko mieluummin harrastaa seksiä vuohen kanssa kerran niin, että kukaan ei tietäisi vai että kaikki luulisivat sin harrastaneen, mutta et joutuisi tekemään sitä?

Kun **Anna Karhunen** oli rikkonut väsähtäneen hiljaisuuden illallisella Lissabonissa, hänelle ja **Tiia Rantaselle** jäi tavaksi heitellä toisilleen outoja valintakysymyksiä myös loman päätyttyä.

Kun ystävykset ryhtyivät viime vuonna julkaisemaan *Kaverin puolesta kyselyn* -podcastiaan, tavasta sukeutui jaksojen loppuun Karmaisevan Piinaava Kyssäri eli KPK. Muu sisältö on kaksikon kertomuksia noloista tapauksista, joita ”kaverille” on sattunut.

Kuten se, kun kaveri lähti neukkarista pomojen puheilta ja meni ulos johtavan oven sijasta sisään siivouskomeron ovesta. Tai se, kun kaveri huomasi muutama päivä seksin jälkeen, että hänellä on kondomi alapäässään.

NAISTEN YSTÄVYYDEN siemenen kylvi Rantanen vuonna 2012 bloggaamalla *Lilyyn* helsinkiläisbaarin musavisajoukkueista. Kun sivuston tuottaja Karhunen huomasi, että yksi niistä oli hänen, he päättivät tavata.

Vaikka huumori osoittautui heti yhteiseksi, aluksi ilmassa oli myös jännitystä. Journalismin opiskelija

Rantanen katsoi ”ammattilainen” Karhusta ylöspäin ja Karhunen arveli ”nuoren ja coolin” Rantasen pitävän häntä satavuotiaana.

”Meillä yhdistyi helvetin hyvä idea ja käsitys, miten se pitää tehdä.”

Tiia Rantanen

Syksyllä 2017 Karhunen kysyi Rantaselta lounaalla, mitä tämä tykkäisi podcastista, jossa kerrottaisiin noloja juttuja.

”Tiia syttyi idealle heti, ja hänellä oli myös ymmärrystä podcast-maailmasta”, Karhunen sanoo.

”Olen aivan sairas podcast-fani, ja olin tehnytkin yhtä. Meillä yhdistyi helvetin hyvä idea ja käsitys, miten se pitää tehdä”, Rantanen sanoo.

JO MUUTAMAN VIKON kuluttua kaksikko nauhoitti ensimmäiset jaksot kännykällä Rantasen kotisohvalla ja julkaisi ne SoundCloudissa.

Nykyisin *Kaverin puolesta kyselyn* on Ylen podcast, joka nauhoitetaan studiossa ja jonka tekemisestä saa palkkaa. Autenttisuuden nimissä myös studiossa on sohva, jolla Karhunen ja Rantanen istuvat kahdestaan.

Podcastin tarinat tulevat teki-
jöiden, heidän tuttujensa ja sen

fanien elämästä. Hauskaa on samastuttavuus ja se, ettei kuulija tiedä, puhuvatko Karhunen ja Rantanen itsestään.

Kun jakson sisältö on sovittu, kumpikin käsikirjoittaa tahollaan. Näin he eivät tiedä tutustakaan jutusta, millaisena kuulevat sen nauhoituksissa.

Yhteinen sääntö on, että turhan ronski kieli ei saa varastaa huomiota podcastin muilta aspekteilta.

Niitä ovat esimerkiksi se, että ”baariläppää” heittävät myös naiset ja se, että rohkeus puhua häpeästä tuottaa lisää rohkeutta.

VÄLILLÄ TYÖTÄ JA YSTÄVYYTTÄ on rajailtu esimerkiksi sopimalla, että tietyissä someryhmissä puhutaan vain työasiana.

Toisaalta julkinen jutustelu aroista aiheista vaatii läheisyyttä, ja podcastin hulvaton tunnelma sitä, että ”arjen kompostia” voi purkaa toiselle rehellisesti ennen töihin ryhtymistä.

Vähän ennen nauhoitusta Karhunen ja Rantanen kertovat toisilleen vitsejä ja hakevat Ylen kahvilasta verensokerimunkit. Sitten koittaa *kröhöm kröhöm nyt alkaa* -hetki, jossa ollaan tiukasti yhdessä. Kuten myös podcastin sopimusneuvotteluissa, somessa, tulevaisuuden miettimisessä.

”Ja *Aamu-tv:n* haastattelussa, joka jännitti aivan kuset housussa”, Rantanen sanoo. ●

YHDESSÄ

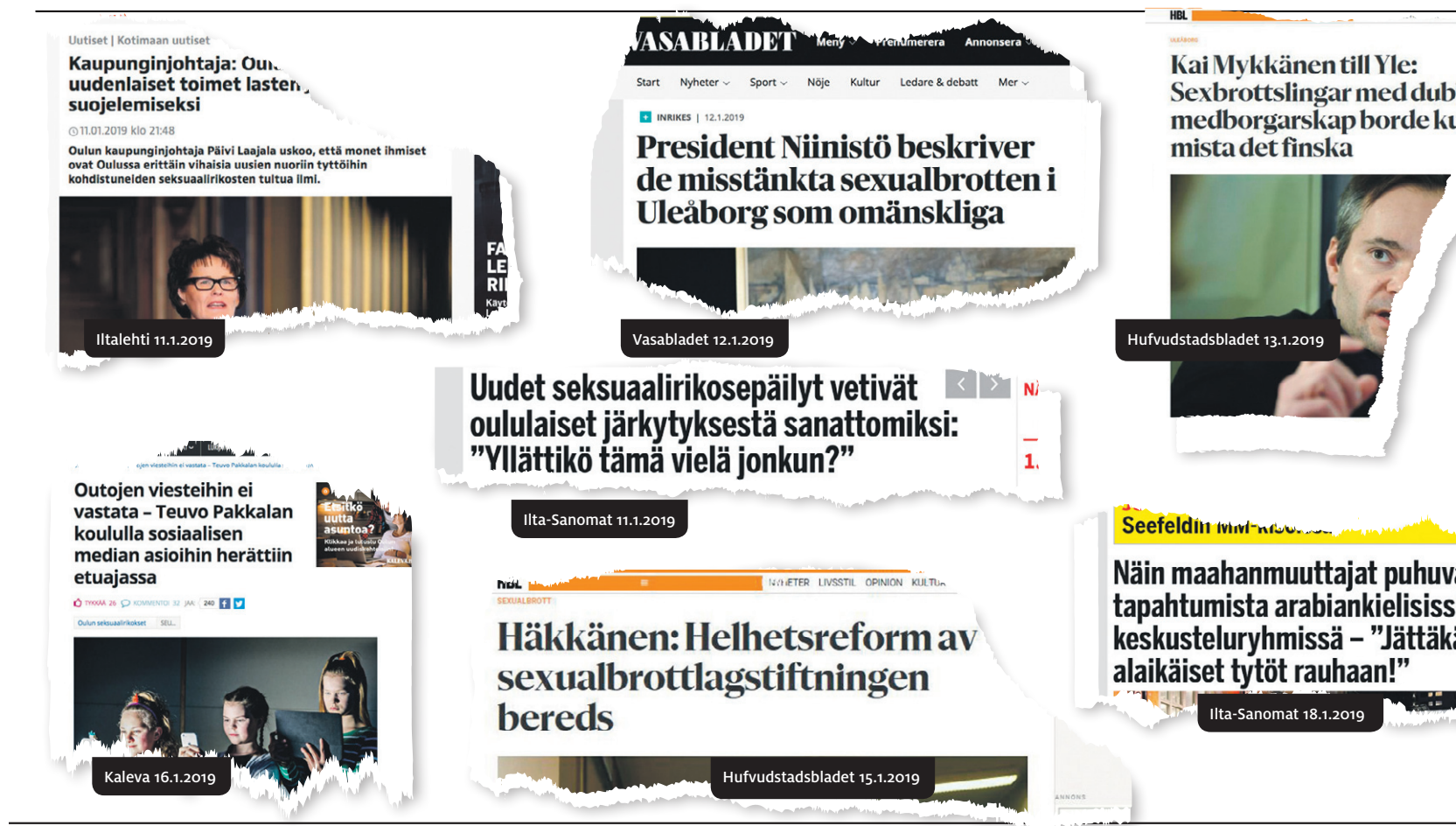
TIIA RANTANEN JA
ANNA KARHUNEN

● Tekevät Ylelle Kaverin puolesta kyselyn -podcastia, joka alkoi vuonna 2018 ja on kerännyt yhteensä kaksi miljoonaa käynnistystä.

● Karhunen, 37, työskentelee Ylen Luovissa sisällöissä konseptisuunnittelijana ja tuotekehittäjänä, parhaillaan muun muassa UMK:n ja Ylen kesän kärkihankkeen parissa. Hän on taustaltaan toimittaja ja työskennellyt vuosia A-lehdissä verkko- ja aikakauslehtisisältöjen parissa Demin, Trendin ja Lilyn tuottajana.

● Rantanen, 35, on freelance-toimittaja, joka kirjoittaa pääasiasa naistenlehti- ja kaupunkikulttuuriaiheista. Lisäksi hän on bloggaaja, sisällöntuottaja ja some-duunari. Rantanen valmistui medianomiksi Haaga-Heliasta vuonna 2014. Aiemmalta koulutukseltaan hän on sosionomi.

Sexualbrotten, som blev en invandringsdebatt

JEANETTE BJÖRKQVIST, TEXT • HELI SAARELA, BILDMONTAGE

De stora finländska medierna utmärkte sig inte i rapporteringen om sexualbrotten i Uleåborg. Det säger professor och medieforskare Anu Koivunen, som analyserat en del av materialet.

En dryg månad efter den mest intensiva mediestormen har rapporteringen om de misstänkta sexualbrotten mot minderåriga i Uleåborg, åtminstone tillfälligt, tonats ner.

Det betyder inte att redaktionerna obekymrat kan fortsätta springa efter nya frågor. Tvärtom, säger professor **Anu Koivunen**, så finns det alla skäl att reflektera kring hur, i vilken utsträckning och med vilken rollbesättning medierna framöver går igång på motsvarande nyheter.

Hennes egen känsla då drevet gick i januari var att det hela blev väldigt massivt och nyhetsvinklingarna delvis snedvridna. Mediekritik är ändå svår att idka baserad på känslor. Därför satte Anu Koivunen sig ner och började räkna. Föremål för kalkylen var kvällstidningarna samt finska Yle, och det innehåll som publicerades under veckan som följde på de första (knapphändiga) polisuppgifterna om att några

nyanlända misstänktes för övergrepp mot minderåriga.

Resultaten skrev Koivunen ner i en kolumn med rubriken *Säkerhetshotet*, som publicerades i *Suomen Kuvalehti* (25.1). I den redogör hon för över 50 artiklar, inslag, opinionstexter och sändningar som under en vecka på olika sätt behandlade Uleåborgsfallen.

"Volymen var enorm. Slående var också hur många män – politiker, tjänstemän – som kom till tals. Rapporteringen var politikerdriven och infallsvinkeln utgick ifrån en kris, som kräver snabba och kraftiga åtgärder. Det förekom tudelade idéer om i vilken mån detta handlar om sexualbrottslighet och i vilken mån om invandringspolitik. Betoningen låg på det sistnämnda. Det här var direkta tolkningar från journalistikens sida."

Reportrar och ledarskribenter publicerade också ställningstagande kolumner. En del av dem ställde sig kritiska till "vänsterfeminister"

Analys: Efter sexualbrotten blir invandringen en valfråga - men det gynnar inte enbart Halla-aho

© PUBLICERAD 14.01.2019 - 18:29, UPPDATERAD 15.01.2019 - 10:16

Yle 15.1.2019

Oulu tarvitsee nopeaa apua

TYÖKÄÄ 1 KOMMENTOIT 4 JAA: 1

PÄÄKIRJOITUKSET 16.1.2019 6:00 PÄÄKIRJOITUS

Koko Suomea kuohuttavat seksuaalirikokset saivat poliitikot puhaltamaan yhteen hilseen. Se on vaalien alla lupaavaa. Oulussa sen sijaan tarvitaan nopeasti monipuolista keinovalikoimaa akuuttiin hätään juuri nyt.

Oulussa lapsiin kohdistuneet seksuaalirikokset ovat herättäneet erityismiestä, mutta myös laajaa poliittista yksimielisyyttä tarvitaan: oimennepiteitä, joilla tällaisista rikoksista voitaisiin estää.

Kansanedustajilla on Oulun tapahtumien havahduttamina valmistu- viedä eteenpäin turvallisuutta koskevaa lainsäädäntöä, samoin kuu- nuorten turvallisuuden parantamista. Oulun vaalipiirin kansanedustajien- sä (Kaleva 15.1.).

Oulun tapahtumien takia tiistaina koolla ollut hallitus lupasi tuk- k-suaalirikosten tuomien kovanvastausta, jos eduskunta niin ha-

Hufvudstadsbladet 19.1.2019

FOTO: LIISA TAKALA

Fokus på invandring. Rapporteringen om sexualbrotten i Uleåborg var politiker- och krisdriven, säger medieforskare Anu Koivunen.

som anses "tiga ihjäl" kulturens betydelse i sexualbrottslighet. Det talades om ett problem, som den så kallade rödgröna bubblan tystat ner.

Anu Koivunen ställer sig skeptisk till den här kritiken.

"Kvinno- och en lång rad andra organisationer har i årtal drivit frågan om sexuellt våld mot kvinnor. Det finns en uppsjö specifika frågor, som varit föremål för intensiva åtgärder, invandringsvinkeln bland dem. Det har gjorts åtgärds- och handlingsplaner om hur man implementerar resurser, inte minst med tanke på Istanbulkonventionen. Jag kan inte förstå hur någon kan påstå att finländska feminister skulle ha tigit om detta. Frågorna har funnits där. Det att de inte fått en plats i medierna – det är en annan sak."

HON HAR grubblat över hur sexualbrotten i Uleåborg blev till en fråga om "tigande feminister", "invandring" och "kulturell bakgrund". I fun-

deringarna ingår också hur medierna delar ut roller i debatten. I bevakningen intervjuades visserligen en del kvinnor från expertorganisationer. Men några huvudroller hade de inte. De rollerna innehades av (manliga) politiker och tjänstemän.

Varför? Kanske, säger hon, för att också de finländska medierna hemfallit åt den riskberättelse, som har förstärkts i Finland och Europa efter 2015. Den är delvis befogad: en viss typ av brottslighet har ökat efter det, en del nyanlända är överrepresenterade i sexualbrottsstatistiken.

Men när krisberättelsen löper parallellt med en annan dominerande berättelse, som kretsar kring ett överdrivet fokus på populisternas frammarsch i politiken, så blir det komplicerat.

"Det är en del av Trump-, Brexit-, migrations- vågsberättelsen, som direkt inverkat på finländsk journalistik. Den gagnar inte förebyggandet av sexuellt våld, integrationen eller den politiska debatten."

VARFÖR fokus så starkt styrdes mot invandringspolitik i fallet Uleåborg är en annan fråga som hon funderat på. Något klart svar finns inte, men hon har tankar, som ger skäl till självreflektion på redaktionerna.

"Jag undrar om medierna med den här typen av intensiv bevakning kring invandringsfrågor försöker tvätta bort stämpeln om att media tigger, som odlats i en del kretsar. Försöker medierna köpa godkännande av dem som anklagar dem för att ingå i en komplott med den så kallade rödgröna falangen?"

Eller handlar det om någonting annat?

Medierna har, understryker hon, ingen lätt position i dag. Man må inneha en plats i centrum av offentligheten, men ifrågasättandet av traditionell media och uppsjön av nya, helt andra kanaler har gjort att journalistiken behöver hävda sig på ett nytt sätt.

"Det är ingen lätt sits. Ändå är det bra att komma ihåg att redaktionerna fortfarande har makt att definiera sin nyhetsagenda. De har kanske förlorat sin position som grindvakter, sin exklusivitet. Men de beslutar vad journalisterna skriver om och vad man satsar resurser på."

PARADOXEN, säger hon, är att om medierna i allt högre grad gör samma saker – så som de till vissa delar gjorde i Uleåborgsfallet och senare i äldrevårdsbevakningen – så förstärks uppfattningen av att "medier" är en enhet.

"När det uppstår svårigheter att på rubrik- och temanivå skilja mellan kvällstidningar, Yle och kvalitetstidningar – då finns det ett problem."

Det här, säger Koivunen, borde journalisterna diskutera.

"Jag har till exempel inte sett en enda redaktion redogöra för varför man satsade så hårt på det sätt man gjorde i Uleåborgsbevakningen. Däremot har jag hört många mediehus utropa att vårens val blir ett invandringsval."

Att det finns partier som tacksamt tar emot den agendan vet vi. Frågan för redaktionerna är vilka instrument man erbjuder populisterna i valrörelsen.

Oaktat hur de redaktionella resonemangen ser ut, så manar Anu Koivunen till eftertänksamhet. I frågan om exempelvis invandrare och sexualbrottslighet så borde rollbesättningen breddas.

"I rapporteringen kring Uleåborg framstod de som är experter – kvinno- och människorättsorganisationer, kriminologer, brottsoffren – som irrelevanta sidofigurer, vilket antagligen beror på att de befinner sig långt borta från den berättelse, som handlar om hot och rädslor. Det var riktigt deprimerande att se hur alla de insatser som organisationerna gjort under många år helt tillintetgjordes." ●

LINA LAURENT • lina.laurent@vintermedia.fi SKRIBENTEN ÄR FRILANSJOURNALIST FRÅN HELSINGFORS OCH KURU.

Vem visar vägen i klimatjournalistiken?

D en svenska klimataktivisten **Greta Thunberg** har med all rätt uppmärksammats för sina insatser för

att väcka diskussion om klimatpolitiken – både lokalt och globalt. Journalister har lyft fram hur hon vill få vuxna, särskilt beslutsfattare, att ta ansvar.

"Jag gillar inte när folk säger en sak och gör en annan", sade hon till exempel i *Vasabladet* 22 januari 2019.

Samtidigt som journalister och mediehus hyllar Greta Thunberg är det dags för oss journalister, och för mediehusen, att fråga oss när vi agerar på samma sätt, det vill säga säger en sak men gör en annan. Tyvärr känns det som om det sker mest hela tiden.

På ledarplats uppmärksammas nedsmutsning av haven, de globala klimatmålen och nya energiformer regelbundet. I ledarna krävs åtgärder, både av beslutsfattare och av vanliga konsumenterna:

"Vi har alla ansvar att konsumera vettigt och inte överdrivet", skriver **Susanna Ginman** i *HBL* (8.10.2018).

"Ren och utsläppsfri teknologi är inte längre tomma fraser i företagets strategi utan en central del av deras strategi

och investering. Bland medborgarna behövs ett likadant uppvaknande och en liknande attitydförändring ...", skriver *Helsingin Sanomats* ledarskribent (16.12.2018).

MEN DET FINNS en kluvenhet, eller dubbelmoral, som blir särskilt tydlig på tidningarnas resesidor eller livsstilssidor som de ofta kallas. Dels ska vi resa klimatsmart, om vi alls ska resa ("Kom ihåg åtminstone de här fyra sakerna om du vill resa ansvarsfullt", *HS*, 18.1.2019).

”Det gäller att börja med att ställa sig frågan 'Hur bevakar vi klimatförändringen?'

Dels ska vi resa som om vi varken behövde tänka på resans klimatavtryck, turistindustrins lokala klimatpåverkan eller på vad resan kostar ("Det här ska du bonga i Dubai – i skyskrapornas stad ploppar det upp nya sevärdheter i snabb takt", *HS*, 26.1.2019.)

Journalister skriver kolumner om sin egen ångest, om hur de själv börjat åka tåg eller om hur

det är deras självklara rätt att få resa vart de vill, när de vill. Eller så passar de på att också i nyhetstexter påpeka att resandet inte är oproblematiskt: "SFP:s **Veronica Rehn-Kivi** njuter också på sydligare breddgrader på Madeira klimatförändringen till trots, liksom kollegan **Anders Adlercreutz**..." Citatet är från *HBL* som i en nyhetsartikel uppmärksammar de politikernas semesterresor under julhelgen (5.1.2019).

KAN ETT mediehus på en sida uppmana till större och fler åtgärder för att minska klimatavtrycket och på en annan uppmana samma läsare att resa iväg på en nöjesresa till andra sidan jorden? Nej, för det handlar om samma dubbelmoral Greta Thunberg lyfter fram.

Och ja, det finns en stor paradox. Tidningarnas överlevnad hänger delvis på annonser för produkter och tjänster som är direkt skadliga för miljön. Men det finns förstås lösningar. Det gäller att börja med att ställa sig frågan "Hur bevakar vi klimatförändringen?" Svaret är att det måste genomsyra det mesta, allt annat är ett tecken på att man inte riktigt förstått stundens allvar. Det andra steget är att göra aktiva val, både när det gäller innehållet och annonserna. Vem vågar visa vägen?

KLIMATKRIS OCH BRÄNDER NÄR SVENSKA GRÄV FIRAR 30 ÅR

Första veckoslutet i april är det dags för Gräv19, Föreningen Grävande Journalisters årliga konferens. I år firar konferensen 30 år och Kalmar står som värdstad. Det övergripande temat för konferensen är samarbeten. Dessutom kommer det att finnas miniteman kring datajournalistik, nybörjare och för att uppmärksamma jubileet – nostalgi.

Affischnamnet är **Martha Mendoza** från Kalifornien, Pulitzerprisvinnare och anställd på AP. Hon har bland annat avslöjat slaveri inom den thailändska skaldjursindustrin. Hennes rapportering ledde till att två tusen personer befriades från slaveriet. På Gräv19 kommer hon att berätta om hur man bevakar bränder och deras konsekvenser.

Daniel Öhman från *Ekot* är en annan prisbelönt grävande journalist som kommer till konferensen. Hans presentation handlar om hur man som journalist kan angripa klimatkrisen.

Som vanligt kommer det att delas ut guldspadar inom olika kategorier för insatser inom grävande journalistik. Den 7 mars avslöjas nomineringarna.

Johan Svenlin

DAHLÉN TAR ÖVER PÅ ÅLANDSTIDNINGEN

I slutet av november lämnade **Niklas Lampi** jobbet som publisher på *Ålandstidningen* för att bli VD på ett av Wiklöf Holdings dotterbolag. Hans efterträdare, **Daniel Dahlén**, utsågs redan i november men tillträder nu tjänsten från och med mars.

Dahlén kommer närmast från Ålcom, där han varit VD. Innan dess har han jobbat som kommunsekreterare i Jomala och som VD för Ålands näringsliv. Han har ingen tidigare erfarenhet av att leda publicistisk verksamhet, men säger i en intervju i *Ålandstidningen* att han inte räds medievärlden.

"Som mitt cv visar har jag ofta kastat mig in i nya branscher."

Sandra Widing har under övergångsperioden fungerat som t.f. ansvarig utgivare och återgår nu till sin post som redaktionschef.

Johan Svenlin

etiikka

Sankari ja nolla

MARJA HONKONEN, TEKSTI • ANNA-KAISA JORMANAINEN, KUVITUS

Matti Nykäsen viimeinen palvelus medialle oli tarjota kierros itse-tutkiskelua. Enää tuskin tulee julkista, joka saisi synkän puolensa samaan tapaan anteeksi, sanoo kulttuurihistorian tutkija.

Mäkihyppääjä ja viihdetaitelija **Matti Nykäsen** kuolema täytti lehdet paitsi suru-uutisista, myös Matti-anekdooteista, urheilumuisteloista ja arkistojuttujen uusinoista.

Suomen Kuvalehden toimittaja **Mikko Niemelä** laski neljän suuren uutismedian kirjoittaneen yhden päivän aikana Nykäsestä 151 juttua. Niemelän kolumnin jälkeen hänen mainitsemisensa *Ilta-Sanomissa*, *Iltaalehdessä*, *Helsingin Sanomissa* ja *Ylessä* juttujen määrä on noussut yli kolmensadan. On hankala löytää julkaisua, joka ei olisi etsinyt Nykäsen tarinaan omaa kulmaa.

Juttumäärään on mahtunut myös omien ja toisten tekojen tarkastelua. *Seura* pohti jutussaan lehden shekkivihkojournalismia ja Nykäsestä saatua rahallista hyötyä. **Tuomas Enbuske** julisti *Iltaalehden* blogissaan murhanneensa Matin.

Helsingin Sanomissa kyseltiin, saako kuolleesta puhua pahaa.

Nykäsen viimeinen palvelus medialle oli tarjota kierros itsetutkiskelua.

"Nykäsen hahmossa on ristiriita, joka antaa toimittajien käsitellä toimijuutta", arvioi median kulttuurihistoriaan erikoistunut tutkijatohtori **Maiju Kannisto**. Hän työskentelee Turun yliopiston Pohjois-Amerikan tutkimuksen John Morton -keskuksessa.

"Nykyjulkisuus on oman brändin jatkuvaa hallintaa."

Maiju Kannisto, kulttuurihistorian tutkija

Entisellä urheilusankarilla oli päihde- ja muitakin ongelmia, mutta toisaalta hän hakeutui itse julkisuuteen ja hyötyi siitä myös rahallisesti.

"Siinä herää toimittajille hankaluuksia – oliko Nykänen aktiivinen toimija vai uhri", Kannisto sanoo.

NYKÄSEN RISTIRIITAISUUS selittää Kanniston mukaan sitä, miksi juttujen määrä nousi hänen kuolemansa jälkeen satoihin. "Luonnonlapsen" traagiseksi nimetty kohtalo tarjosi medialle tilaisuus-

den käsitellä jo Nykäsen eläessä vaikeita kysymyksiä, kuten päihdeongelmia ja perheväkivaltaa.

Kannisto arvioi, että julkisrikosuutisointi alkoi kasvaa 2000-luvulla osin myös Nykäsen toilailujen myötä.

"Matti ja **Mervi** oli eräänlainen saippuaoppera lööppilehdistössä", hän sanoo.

Toisaalta juuri parisuhdeväkivalan syihin ja seurauksiin ei menty kovin syvälle – eikä niin ole tehty Nykäsen kuoleman jälkeenkään.

Mäkihyppääjän urheilu-uran jälkeistä elämää on kyllä käsitelty, mutta vahvimmin esiin on noussut sankaruus.

OSALLA SIINÄ on ollut nikottelemista. Kun eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri **Sampo Terho** (sin.) esitti Nykäselä valtiollisia hautajaisia, moni paheksui kohujulkisuudessa ryvettyneen "vaimonhakkaajan" glorifiointia.

"Nuoremmille Nykänen oli ihan eri julkis kuin ihmisille, jotka olivat nähneet hänet aktiiviurheili-

jana", Kannisto sanoo.

Keskustelussa törmäsivät Kanniston mukaan se, mitä tähteys oli 1980-luvulla ja se, mitä julkiksilta odotetaan nyt. Eilispäivän tähteys pohjasi esimerkiksi urheiluansioihin, ja siksi se salli tähdelle monia ristiriitaisiakin puolia.

"Nykyjulkisuus on oman brändin jatkuvaa hallintaa. Nykänen ei kaatunut yksittäiseen törppöilyyn. Se kuului hänen mediahahmoonsa", Kannisto sanoo.

Toisaalta on ihan tervettä, ettei puolison pahoinpitelyä katsota enää läpi sormien.

Kannisto ei myöskään usko, että media latistaisi nykytähdet luonnottoman yksiulotteisiksi. Esimerkiksi erilaisista sairauksista voi nykyisin puhua aiempaa vapaammin – on hyväksyttävää olla vaikkapa uupunut tai masentunut.

Matti Nykäsen kaltaisia tähtiä enää tuskin syntyy, Kannisto arvioi.

"On toki mahdollista tulla suureksi urheilusankariksi edelleen, mutta julkisuus on muuttunut. Ja tietysti urheilukin." ●

anna hyvän kiertää

ANTTI GRUNDSTÉN, 34

- Työskennellyt Imagessa heinäkuusta 2018 lähtien.
- Ennen Imagea työskennellyt muun muassa Bond Creative Agencyssä, Kasino Creative Studiossa, Ylioppilas-lehdessä, Vapa Mediassa ja omassa suunnittelu-toimistossaan Double Happinessissa.
- Valmistunut taiteen kandidaatiksi Aalto-yliopiston graafisen suunnittelun laitokselta. Palkittu Grafian Vuoden Huiput -kilpailussa.

● TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI PYYTÄÄ ILMIANTAMAAN LOISTAVIA ALAN TUOTOKSIA. VIESTIÄ VIE SEURAAVAKSI ETEENPÄIN SE, JONKA TYÖ ESITELLÄÄN PALSTALLA.

Kädet savessa. Sanonta on Antti Grundsténin mielestä ärsyttävä mutta hänen tekemisen tapansa hyvin kuvaava. Kuva otettiin A-lehtien studiolla ”rakennusnurkassa”, jossa Grundstén tapaa nojailla tikkaisiin ja miettiä seuraavia kuvauksia lavastaja Tuomas Norteman kanssa.

Yllätyksiä olla pitää

NINA ERHO, TEKSTI • ANNA AUTIO, KUVA

TUIJA SILTAMÄEN VALINTA

Toimittaja **Tuija Siltamäki** valitsi esiteltäväksi *Image*-lehden ulkoasun, josta vastaa AD **Antti Grundstén**:

”*Image* on siitä poikkeuksellinen aikakauslehti, että hyvien juttujen lisäksi sillä on harkittu ja kunnianhimoisesti toteutettu ulkoasu, jossa näkyy vahvasti kulloisenkin AD:n kädenjälki.

Tyylikkään **Anna-Mari Tenhunen** jälkeen ’puikkoihin’ on hypännyt **Antti Grundstén**, jonka aikana estetiikka on vaihdellut hullusta herkkään. Taitoa on saada tyylien näennäinen sekamelska sopimaan yhteen lukijaa itsetarkoituksellisesti hämmäntämättä.”

”Edeltäjäni **Anna-Mari Tenhunen** uudisti *Imagen* ulkoasun viime keväänä, ja olen jatkanut sitä tyyliä, koska muu hämmäntäisi lukijoita ja brändiä. Samalla olen pikku hiljaa tehnyt sisäsivuille oman näköisteni jälkeä. Haluan, että lehdessä on yllätyksiä”, sanoo *Imagen* AD **Antti Grundstén**.

Grundstén aloitti työssään viime heinäkuussa, ja elokuun *Image* oli ensimmäinen hänen tekemänsä.

”Ennen *Imagea* työskentelin suunnittelutoimistossa, jota pyöräitin ystäväni kanssa. Kun Anna-Mari lähti *Imagesta*, ajattelin, että yrittäminen ei ehkä olekaan juttuni. Olen aina ollut kiinnostuneempi journalismista kuin markkinointiviestinnästä ja muusta, mitä toimistossa tuli tehtyä.

Haluan ulkoasulla viestiä jutuista asioita, jotka eivät tule suoraan läpi tekstistä ja auttaa lukijaa ymmärtämään niiden tunnelmaa. Vaikeinta on kuvittaa abstrakteja aiheita tai miettiä, tarvitseeko juttu ylipäättään kuvia.

Hieno haaste oli **Sonja Saarikosken** joulukuinen juttu seksuaalirikollisista. Miten avata

aihetta ilman, että näyttää oikein mitään? Miten olla neutraali ja mielenkiintoinen samaan aikaan?

Koska suunnitteluni lähtee aina tekstistä, tyylini vaihtelee tekstin mukaan. Joskus se on vähän tyhmänrohkea, mistä seuraa jälkipuheita. Niin kävi elokuussa, kun kannessa olivat **Jere** ja **Nanna Karalahti** tutit suussa. Sain maanitella heitä, mutta kun kuva oli otettu, se oli otettu. Mielestäni se sopi jutun luonteeseen.

Joillakin paljon julkisuudessa olleilla on kuvauksiin suoranainen raideri vaatimuksia, ja he haluavat hyväksyä kuvat ennen julkaisua. Silloin keskustelen ja perustelen, että nämä eivät ole promokuvia vaan journalistista sisältöä ja meidän tulkintamme asiasta.

Markkinointiviestinnässä hylätään ideoita surutta, ja olen luontaisesti nopeiden ratkaisujen ystävä. Siksi on vaatinut totuttelua, että *Imagessa* asioita hiotaan, enkä isossa mediatalossa voi päättää ja tehdä kaikkea saman tien itse.

Pikku turhautumiset korvaa työ kovan luokan tekstiammattilaisten kanssa, ja tunnen olevani kotona.”

Painavia rivejä johtamisesta

Mitä tehdä uutena pomona, kun alaiset odottavat ihmettä? Miten ratkoa ristiriitoja? Miten priorisoida, kun hoidettavat asiat vyöryvät?

Vastauksia hahmottelee **Teija Rantalan** *Pieni kirja johtamisesta*. Esipuheessa hän kertoo, että olisi itse tarvinnut kirjaansa tuoreena toimituksen pomona. Nyt, monta esimiesvuotta ja -koulutusta myöhemmin Rantala haluaa auttaa myös muita. Nykyään hän toimii Ylen Lasten ja nuorten ohjelmien ja Tampereen Asiaohjelmien toimituksen päällikkönä.

Siinä missä moni johtamiskirja kertoo ”keissejä”, *Pieni kirja* kertoo vain sen, mitä niistä on opittu. Vaikka journalistilukijaa tietenkin kiinnostaisivat oivallusten tarkemat taustat, valinnan ansiosta ennemmin mielte- kuin tietokirjaa muistuttavan oppaan lukee nopeasti. Siihen on myös helppo palata, koska lukujen *Kun väsyttää ja vituttaa* -tyyppiset nimet kertovat, mitä kohtaa milloinkin lukea.

Kirja viestii, ettei johtaminen ole parhaiden ratkaisujen tietämistä vaan niiden etsimistä kuunnellen myös muita. Se on palveluammatti.

”Olet sitten johtaja, päällikkö, työnjohtaja tai tiiminvetäjä, sinulla on vain kaksi tehtävää: auttaa yhtiötä tai organisaatiota onnistumaan ja auttaa työntekijöitä onnistumaan”, Rantala kirjoittaa.

Nina Erho

TEIJA RANTALA:
PIENI KIRJA JOHTAMISESTA.
ALMA TALENT.

Julkisen sanan neuvoston kante-luita lukiessani ihmettelen usein pontevuutta, jolla päätoimittajat puolustavat juttuja, jotka tietävät itsekin falskeiksi. Eikö mokien tun-nustaminen nimenomaan voisi tuo-da luottamusta, mediallekin?

Kirjailija, terapeutti ja toimittaja
Anja Snellman Seurassa 5. helmikuuta

Meidän journalistien kannattaa kuunnella kritiikkiä jo senkin takia, että median luotettavuutta ja toi-mittajien uskottavuutta kyseen-alaistetaan nyt monesta suunnasta. Valeuutisten, disinformaation ja suoranaisten paskapuheen levites-sä avoimuus ja itsekriittisyys ovat entistä olennaisempia.

Toimittaja Jaakko Lyytinen
Helsingin Sanomissa 10. helmikuuta

Kun olen käynyt kouluissa puhu-massa *Journalistin ohjeista*, on ol-lut mielenkiintoista havaita, että osa nuorista ei sanojensa mukaan juuri välitä siitä, onko joku asia

piilomainontaa vai ei. Samat nuo-ret osaavat kuitenkin usein erot-taa valeuutisten oikeasta uutisesta. Lähdekriittisyys perustuu siihen, että havaitsee, onko viesti tehty lukijan ehdoilla vai onko siinä jon-kun muun, kuten mainostajan, viesti taustalla.

Julkisen sanan neuvoston puheenjohtaja
Elina Grundström Ylen verkkosivuilla
3. helmikuuta

Sekä kaupallinen että verojen kaut-ta rahoitettu media toteuttavat jul-kista palvelua silloin, kun niiden käyttäjilleen tarjoama sisältö on eettisesti kestävä.

Kulttuurihistorian dosentti Paavo Oinonen
Turun yliopiston tiedotteessa 8. helmikuuta

Media on jo siirtynyt digitalisaation aiheuttamasta synkkydestä kohti tukevampaa uutta ansaintamallia. Netflix ja Spotify ovat opettaneet kuluttajat maksamaan laatusisäl-löstä.

Päätoimittaja Emilia Kullas
Talouselämässä 22. helmikuuta

VESA HEIKKINEN Twitter: @tosentti
KIRJOITTAJA ON SUOMEN KIELEN DOSENTTI JA TIETOKIRJAILIJA.

Ontuva taleban

Helsingin Sanomien otsikko kertoo, että ”Taleban panee Afganista-nia uuteen islamilaiseen järjes-tykseen”. Lehden mukaan paštun kielen taleban-sana merkitsee et-sijää tai oppilasta. Nämä oppilaat ovat alkaneet toteuttaa tiukkaa islamilaista lakia.

Hesarin juttu on lokakuulta 1996. Jo vuosi-kymmeniä olemme saaneet lukea talebaneista tai talibaneista – *Kielitoimiston sanakirjassa* mai-nitaan molemmat muodot. Useimmiten jutut ovat kertoneet taisteluista, julmuuksista, kuo-lemasta. Voi kai yleistää, että taleban-sanalla on suomalaisessa kielenkäytössä synkkä sointi.

Mutta kuten olemme uutisista ja kommen-taareista saaneet lukea, tämäkään sana ei ole niin raskas, etteikö sitä voisi poliittisessa kes-kustelussa heittää kepeästi kansan kasvoille. Asialla oli ministerismies **Jussi Niinistö** (sin.), joka loihe lausumaan blogissaan näin:

”Perustuslakitalibanit verhoavat omat ideo-logiset tavoitteensa asiantuntijuuden valekaa-puun ja pyrkivät sosiaalisen median välityk-sellä painostamaan kansanvaltaisesti valittua eduskuntaa.”

Niinistö siis rinnastaa perustuslakivaliokun-nan käyttämät asiantuntijat talebaneihin. Aja-tus kai on, että asiantuntijat valvovat lakia yhtä tarkasti kuin talebanit omaansa – ja ideologi-sesti yhtä sokeina. Aiemmin muutamat poliiti-kot ovat puhuneet tässä yhteydessä fundamen-talisteista.

Niinistön vertaus ontuu muun muassa siksi, että Suomen perustuslaki on monin osin toi-senlainen kuin talebanien laki. Eikä perustus-lakiasiantuntijoiden toimintatapoihin tiet-tävästi kuulu kaulojen katkominen.

Nähtäväksi jää, tavallistuvatko perustus-lakitalibanin kaltaiset ilmaukset. Tässä on journalisteilla merkittävä tarkkana olemisen paikka. Kun poliitikkojen sanomisista kerro-taan, avattakoon riittävästi, millaista myrkyä sanat ovat syöneet.

uusiin tehtäviin

KUKA?

Satu Kangas-Viljamäki, 42, aloitti 11. helmikuuta päätoimittajana kaupunkilehti *Selänteessä*, joka jaetaan kerran viikossa Haapajärvellä, Kärämäellä, Pyhäjärvellä ja Reijärvellä 9 500 talouteen. Aiemmin hän oli freelancetoimittaja. Koulutukseltaan Kangas-Viljamäki on valokuvaaja ja lähihoitaja. *Selänteessä* työskentelee päätoimittaja ja myyntineuvottelija.

Tuuraajasta päätoimittajaksi

Olet Selänteen pitkäaikainen freelancetoimittaja ja vakituuraaja. Miltä tuntui tulla valituksi päätoimittajaksi? Hyvältä tietenkin. Ihmisten vastaanotto on ollut lämmin. Siitä pitää olla kiitollinen.

Lupaat lisätä lehteen iloa ja naurua. Miten?

Se onnistuu persoonalla ja juttuvalinnoilla. Ei linja hirveän paljon muutu, mutta ehkä tuon esille enemmän ihmisiä. Eikä asioita tarvitse katsoa aina synkistä kulumista.

Mikä on lehdelle suurin haaste?

Saada monen ikäisiä lukijoita ja lukijat pysymään. Nuoret eivät oikein tahdo tarttua printtiin.

Selänne on osa Keski-Pohjanmaan Kirjapainon lehtiperhettä. Millaista on yhteistyö muiden kanssa?

Hyvin monipuolista. Olemme jatkuvasti yhteydessä, vaihdamme juttuja ja pidämme Skype-kokouksia. Digitaalisuus on lisännyt yhteistyötämme entisestään. Kun olen itse ollut tässä mukana kauan

"kylkiäisenä", kaikki ovat tuttuja.

Miten syntyy hyvä suhde freelancereihin?

Freelancer on pidettävä osana porukkaa ja välit häneen hyvänä, siitä se lähtee. Päätoimittajan pitää kuunnella sitä toistakin puolta.

”Kenen muunkaan asialla voisimme olla kuin omien ihmisten?”

Onko paikallislehti aina alueensa asialla?

Kyllä. Kenen muunkaan asialla voisimme olla kuin omien ihmisten?

Onko ilmaisjakelulehden vaikea olla kriittinen paikallisia mainostajia kohtaan?

Joskus ehkä, mutta asiat pitää ottaa asioina. Ja kaikkihan riippuu siitä, miten asiat esitetään. En ole oman urani aikana koskaan joutunut ainakaan kovin hankalaan välikäteen.

Opiskelit alunperin lähihoitajaksi. Miten sinusta tuli toimittaja?

Vahingossa! *Selänne* oli juuri perustettu, kun olin kuopuksen kanssa äitiyslomalla vuonna 2010. Etsin vanhempainvapaalle pientä rahotusta. Kirjoitin *Selänteen* päätoimittajalle pienen pätkän tekstiä ja kysyin, tarvitsetko apua. Siitä se lähti.

Miksi halusit myös valokuvauksen ammattitutkinnon?

Valokuvaus on kiinnostanut minua aina. Yrittäjänä halusin kirjoittamisen vastapainoksi tehdä enemmän kuvaustyötä. Minulla oli valokuvaamokin. Valokuvaus kuuluu myös päätoimittajan työnkuvaan.

Teit vuosikymmenen verran mielenterveystyötä. Mitä se antoi journalismiin?

Kykyä tulla toimeen monenlaisten ihmisten kanssa. Ymmärrän myös terveydenhuollon puolta syvemmin. Siellä on paljon toimintatapoja ja työyhteisön hierarkiaa, jotka eivät välttämättä aukea ulkopuolisille.

Marja Honkonen

SATTUU TAPAHTUU

Hullun hommaa

Herätessäni ulkona tuprutti lunta ja arktinen tuuli rummutti ikkunaa. Aamuvirkkuimmat turistit hiihtivät jo kiväärin olalla jäätiköitä kohti ja lumihuippuisilla vuorilla pilkahdelti moottorikelkkojen valoja. Ujutin piikit vaelluskenkien pohjiin ja astuin ulos. Pyryn keskellä minua odotti vanha Nissan, jonka ratissa istui nuori suomalaismies. ”Eiköhän lähdetä kaivokseen!” hän sanoi. Olin näkevinäni hampaiden välissä mustaa.

Määränpäämme, Huippuvuorten ainoa toiminnassa oleva hiilikaivos Gruve 7, siinsi kivenheiton päässä pääkaupunki Longyearbyenin keskustasta.

Mahdollisuus vierailuun avautui edellisenä päivänä tekstillä: ”Hei! Kuulin, että olet tekemässä juttua Huippuvuorilta. Haluaisitko poiketa hiilikaivoksella?” Haluaisinko? Minähän paloin halusta!

Ensin tuli pimeä ja sitten kylmä. Sytytin kypäraan kiinnitetyn otsalampun ja seurasin opasta yhä syvemmälle routaiseen kamaan kaivettujen luolastojen uumeniin. Kaivoksen käytävät kutistuivat: siinä missä alkumatka köröteltiin hiilikaivoskärryllä, tahtui loppuosuus kävellen ja lopulta kontaten. Ajattelin että jestas; nyt on aamiaisaika ja minä könyän 300 metrin syvyydessä ikiroudan alla seuranani ventovieras kaivosmies.

Jos kaivosvisiitti olisi ollut yhtään kahta tuntia pidempi, olisi se kääntynyt kiehtovasta klaustrofobiseksi. Onneksi pääsin ajoissa takaisin valoon.

Ennen paluutaan maan uumeniin opas palautti minut vielä majapaikalleni, ja tuumasi lähteissään: ”On tämä kyllä välillä ihan hullun hommaa.” Nyökkäsin ymmärryksen merkiksi. ”Niin tämäkin.”

Sari Paldanius

KIRJOITTAJA ON ROVANIEMELÄINEN TOIMITTAJA JA SISÄLLÖNTUOTTAJA.

● KERRO MITÄ SINULLE ON SATTUNUT TYÖTÄ TEHDESSÄ. OTA YHTEYTTÄ TOIMITUKSEEN.

Työ muuttui toiseksi. Kati Koivikko on ollut Sanoma Prolla 11 vuotta. Entisestä kuvatoimittajasta on tullut "hybridituotteiden" tekijä. "Oman työn aikatauluttamista vaaditaan aiempaa enemmän, mutta minusta on ihana ajatella isoja kokonaisuuksia."

Kuvin kiinni ajassa

MARJA HONKONEN, TEKSTI • VESA LAITINEN, KUVA

Oppimateriaalikuvittamisen rima on noussut, väittää visuaalisti Kati Koivikko. "Aapinen on herkin tuote", hän sanoo.

Kun oppilas saa eteensä matematiikan tai äidinkielen kirjan, se ei saa tuntua muinaisjäänteeltä.

"Kuvissa pitää olla oikean ikäisiä nuoria, jotka tekevät oikeita asioita. He eivät välttämättä vaikka tanhua", sanoo **Kati Koivikko**.

"Visuaalisuus on vahva samastumisen alusta. Oppimateriaalin pitää olla ajassa kiinni."

Hän vetää Sanoma Pron seitse-

män hengen visutiimiä, joka vastaa Suomen suurimman oppimateriaalikustantamon printti- ja digituotteiden kaikista kuvituksista, graafeista ja videoista alakoulusta toiselle asteelle.

Kuva on Koivikon mukaan oppimateriaaleissa aiempaa tärkeämmässä roolissa.

"Yleisöllä on valveutuneempi katse kuin aiemmin. Rima on noussut", hän sanoo.

Se on Koivikon mielestä hyvä asia ja osoittaa, että visuaalisuuteen kannattaa panostaa.

"Kuvitus on yksi suurin syy valita tietty oppimateriaali."

KUVITTAMISEN KEINOT ja tavat ovat Koivikon mukaan monipuolistuneet. Sanoma Pro esimerkiksi toi muutama vuosi sitten oppikirjoihinsa vahvemmin infografiikat. Kustantamon *Milli*-sarjassa käytetään suuria kuvituksia, joiden avulla alakoululainen voi löytää matematiikkaa arjestaan.

Entistä tarkemmin pohditaan myös sitä, millaisissa rooleissa eri sukupuolet ja etniset vähemmistöt kuvissa ovat. Vaikkapa ammateissa ei haluta toistaa vain perinteisiä rooleja.

Kaikki oppimateriaali testataan etukäteen opetustilanteissa.

Virheisiin ei ole varaa. Huonosti harkitusta kuvituksesta saa kyllä kuulla.

"Aapinen on herkin tuote. Se avaa maailmaa ja sen avulla tutustutaan ensi kertaa moneen asiaan", Koivikko sanoo.

Välillä ajassa kiinni oleminen on hankalaa. Etenkin videot alkavat nopeasti tuntua vanhoilta.

Lahjomattominta on lasten palaute. Pienimmät ovat suorasanaisimpia, mutta haastavin yleisö ovat teinit.

"Auta armias, jos teet yläkoulu-
laisille liian lapsellisen tuotteen.
Siitä nousee meteli heti." •

kolumni

Aina ei mene putkeen

Usein kaikki menee kuvauskeikalla putkeen. Joskus taas ei mene. Valokuvaaja voi kohdata muun muassa seuraavia arkisia ongelmia.

TEKSTIÄ KUVAN PÄÄLLE. Tavoitteena saada kaunis henkilökuvaa terveystutuu. Kuvan päälle tulee tekstiä, joten vaaleaa pintaa pitäisi olla kuvan oikeassa laidassa. Kuvattavan naisen talo on tummanvihreä, porraskäytävä pimeä ja asunto sisustettu tummilla puupinnoilla. Ulos ei voi mennä, koska kuvattavan kunto ei anna myöden. Juotani kuvauskahvit kysyn, olisiko naisella tavallista valkoista paperia. Ei kuulemma ole. Lopulta roikotan vasemmalla kädelläni ka-

LAURI ROTKO • lauri.rotko@gmail.com KIRJOITAJA ON HEINOLASSA ASUVA FREELANCEVALOKUVAAJA.

”Lopulta roikotan vasemmalla kädelläni kameran edessä valkoista tiskirättiä.

meran edessä valkoista tiskirättiä. Ihania kuvia, sanoo tilaaja myöhemmin.

NIMI HUKASSA. Lauantain lehdessä julkaistavan uutisjutun kuvitusta tehdään perjantaina. Kuvataan miesporukkaa suomalaisen pitäjän kirkonkylän kioskin ulkopöydässä iltopäivällä. Keskellä kuvaa olevan miehen nimi hukkuu, sitä ei ole minulla eikä toimittajalla. Saan yh-

den kuvatuista kiinni, hän epäilee, että mies on nimeltään Marko, mutta ei ole varma. Toinen numerialvelun kautta tavoittamani kuvattu on myös avulias ja epäilee, että paikallisen urheiluseuran porukka saattaisi tunnistaa ”Markon”. Lopulta kun heidät tavoitan, deadline on jo käsillä. Juuri saunasta tullut urheiluseuran mies sanoo, että ei näytä tutulta. On aika rajata vaakakuvasta pystykuva.

EI SAA KUVATA -KLASSIKKO. Kuvataan vapaapalokuntalaisia, jotka asentavat palohälyttimen iäkkään naisen kotiin ja tarkastavat asunnon turvallisuuden. Kuvauksesta on sovitettu etukäteen naisen kanssa. Hertainen rouva sanoo heti ovella, että hän määrää tässä talossa eikä häntä saa kuvata missään olosuhteissa. Palokuntalaiset eivät voi asentaa palohälytintä, koska heillä ei ole tikkaita ja tuolilla keikkuminen näyttäisi jutussa pahalta. Tikkaat ovat palokunnan autossa eikä kukaan tiedä, missä auto on. Päädyn kuvaamaan mummoa ja palokuntalaista keittiössä. Sovin, että mummon jalat saavat olla kuvan reunassa. Seuraavaksi hyväksytän kuvan, jossa on mummon sivuprofiili. Vapaapalokuntalaiset hakevat jostain tikkaat. Lopulta kuvaan tunnistettavaa mummoa ja palokuntalaisia tikkaineen asennushommassa. Varmistan vielä kuvan näyttämällä kuvat naiselle. Julkaisu käy hänelle oikein hyvin.

Kommuntorget är en unik svensk nyhetstjänst från Finlands Kommunförbund. Vår ambition är att vara den ledande kanalen för kommunala nyheter på svenska i Finland. Kommuntorget är en aktiv nyhetsleverantör på nätet, i sociala medier, nyhetsbrev och på papper. Redaktionen är en vital del av Kommunförbundets svenska team.

Nu söker vi en energisk, kreativ och samhällsintresserad REDAKTIONSCHEF

Du är en driven journalist med bred erfarenhet av kommunala och politiska frågor. Du har ett övergripande innehållsansvar på en nyhets- eller samhällsredaktion eller motsvarande och du är van att arbeta självständigt.

Du är duktig på sociala medier, har en stark svenska och goda kunskaper i finska.

Som redaktionschef brinner du för utvecklingen av Kommuntorget och du tar också själv aktivt del i nyhetsarbetet som skribent, fotograf och videoproducent.

Vi hoppas att du kan tillträda under våren. Uppdraget som redaktionschef är en tillsvidare anställning.

Din ansökan med CV och löneanspråk skickas till kirjaamo@kuntaliitto.fi. Bifoga gärna en kort presentationsvideo (max 2 minuter) till din ansökan. Vi vill ha din ansökan senast 15.3 klockan 16.00. För upplysningar om tjänsten kontakta Kristina Wikberg (kristina.wikberg@kommunforbundet.fi, tfn +358503780466) eller Margareta Björklund (margareta.bjorklund@kommunforbundet.fi, tfn +358504639268).

Julkisen sanan neuvosto hakee kolmatta vakinaista

VALMISTELEVA SIHTEERIÄ

JSN:n toimistoon Helsingin keskustassa 1.5.2019 alkaen tai sopimuksen mukaan.

Valmistelijat vastaavat neuvoston päätösesityksistä, kanteluiden käsittelystä ja neuvoston käytännön toiminnasta. Tehtävä tarjoaa mielenkiintoisen näköalapaikan mediamaailmaan ja antaa mahdollisuuden syventyä vaihteleviin tapauksiin, jotka ovat parhaimmillaan mukaansatempaavan kiinnostavia.

Tehtävä edellyttää johdonmukaista ajattelua, huolellisuutta ja yhteistyökykyä sekä erinomaista kirjallista ilmaisutaitoa. Korkeakoulututkinto, toimittajakokemus sekä hyvä ruotsin ja englannin kielen taito ovat eduksi.

Toimita vapaamuotoinen hakemus, cv, palkkatoive ja mielellään myös jokin tekstinäyte 17.3. mennessä osoitteeseen ilmoittautuminen@jsn.fi ja/tai osoitteeseen: JSN, Fredrikinkatu 25 A 8, 00120 Helsinki.

Lisätietoja antaa JSN:n puheenjohtaja Elina Grundström (puh. 050 5410 479) ti 5.3., ma 11.3. ja ke 13.3. klo 13–15.

www.jsn.fi

ETSIMME TALOUSELÄMÄÄN

Päätoimittajaa

TALOUSELÄMÄ on Pohjoismaiden suurin talouden viikkolehti. Se tavoittaa 289 000 johtamisen ja talouden ammattilaista viikoittain. Talouselämän ytimenä on paremman päätöksenteon mahdollistava laatujournalismi. Talouselämän digitaalinen palvelu on vahvassa kasvussa konseptin uudistuksen jälkeen.

TYÖSI Talouselämän vastaavana päätoimittajana on vaativaa ja moniulotteista. Kehität ja kirjoitat laadukasta talousjournalismia ja varmistat suhdeverkostoillasi vaikuttajien ovien aukenemisen ja vahvan uutishankinnan. Toimit henkilöjohtajana ja toiminnan keulakuvana huipputoimittajien organisaatiossa. Vastaat Talouselämän yleisön suotuisasta kehityksestä ja toimintosi kustannushallinnasta sovittujen tavoitteiden mukaisesti. Osallistut aktiivisesti liiketoiminnan kehittämiseen hyvässä yhteistyössä Alma Talentin liiketoimintajohdon kanssa.

SOVIT erinomaisesti tehtävään, mikäli

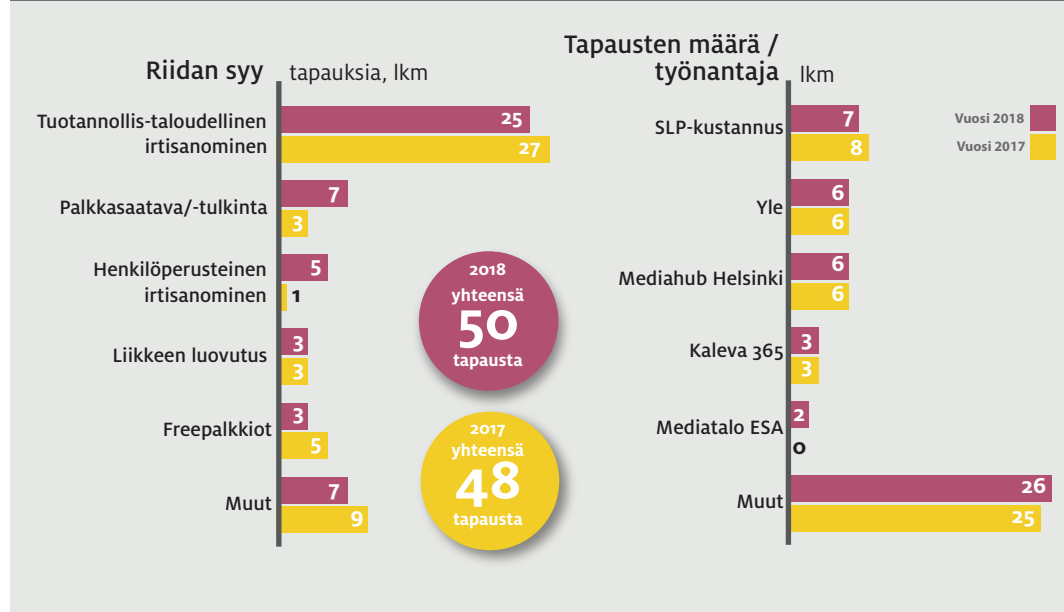
- Sinulla on hyvä näkemys median digitaalisesta tulevaisuudesta uusine ansaintamalleineen
- Sinulla on vahva journalistinen kokemus ja tuoretta näyttöä menestyksestä henkilöjohtajana
- Olet aidosti kiinnostunut taloudesta ja yhteiskunnasta, niiden toimijoista ja ilmiöistä. Tunnet talouden ja politiikan päätöksentekomekanismit ja myös ihmiset päätösten takana.
- Toimit asiakaslähtöisesti, jämäkästi ja pitkäjänteisesti sekä ymmärrät liiketoiminnan lainalaisuudet
- Yhteistyön rakentaminen ja tekeminen yli tiimirajojen on sinulle luontainen toimintatapa.

LISÄTIETOJA tehtävästä ja sen tavoitteista antavat mielellään Alma Talentin toimitusjohtaja Juha-Petri Loimovuori, p. 0500511 036 / juha-petri.loimovuori@almamedia.fi sekä Alma Talentin toimitusorganisaatiosta vastaava Kauppalehden päätoimittaja Arno Ahosniemi p. 040 588 6834 / arno.ahosniemi@almamedia.fi

HAE 11.3. mennessä osoitteessa
rekry.almamedia.fi.

Aloitamme haastattelut pikimmiten, joten toimi heti.

Yt-riidat työllistävät Journalistiliittoa

Lähde: SJL/edunvalvontayksikkö

Liitto vei oikeuteen 50 riitaa

JANNE SALOMAA, TEKSTI • KAI WIDELL, GRAFIIKKA

Vanhin liiton viime vuonna selvittämä riita sai alkunsa vuonna 2013.

Yt-neuvottelut aiheuttivat viime vuonna valtaosan työntekijän ja työnantajan välisistä oikeusriidoista, ilmenee Journalistiliiton edunvalvontayksikön tekemästä koosteesta. Koosteessa ovat kaikki Journalistiliiton jäsenen ja työn- tai toimeksiantajan väliset riitatapaukset, joita liitto on ollut selvittämässä oikeudessa viime vuoden aikana.

Viime vuonna Journalistiliitto setvi 50 riitaa, joista puolet käsitteli yt-neuvotteluiden jälkipyykkiä. Pääasiassa viime vuonna puitiin vuoden 2015 irtisanomisia.

YT-NEUVOTTELUIEN jälkeen luottamusmies ja Journalistiliiton yt-yhteyshenkilö seuraavat, onko työ todella vähentynyt niin kuin neuvotteluissa on ilmoitettu

tai onko syntynyt uutta työtä, johon irtisanotto olisi takaisinottoajan puitteissa pitänyt palkata.

"Monesti oikeustapauksissa on kyse näiden kahden yhdistelmästä", sanoo SJL:n edunvalvontajohtaja **Petri Savolainen**. Kanneaika, jonka kuluessa irtisanomiset on riitautettava, on kaksi vuotta, ja usein liitossa odotetaan lähelle kanneajan loppua ennen oikeusprosessia. Näin myös viime vuoden pisimpään vireillä olleessa tapauksessa, jossa MTV Sisällöt Oy tuomittiin hovioikeudessa korvauksiin urheilutoimittaja **Panu Markkasen** lokakuussa 2013 saamista potkuista.

ENITEN viime vuonna lisääntyivät palkka-asioihin (7) ja henkilöperusteisiin irtisanomisiin (5) liittyvät riidat. Savolainen pitää nousua vuosikohtaisena vaihteluna, joka ei välttämättä ennakoi tapausten pysyvää kasvua.

"Palvelualoihin verrattuna palkkariitoja on meillä vähän." Free-palkkioihin liittyvät kiistat taas vähenivät viime vuonna.

Eniten riitoja Journalistiliiton jäsenillä oli viime vuonna *Kainuun Sanomia* ja paikallislehtiä julkaisevan SLP Kustannus Oy:n kanssa. Kyse on samoista vuoden 2015 yt-neuvotteluista periytyvistä tapauksista, joista riideltiin jo edellisellä vuonna. Kuusi tapauksista liittyi siihen, että työnantaja oli jo ennen yt-neuvottelujen päättymistä tehnyt listan irtisanottavista.

Valtaosa riidoista on yhä kesken: 50 tapauksesta 29. Viime vuonna päättyneistä riidoista saldo oli 12 voittoa, 3 tappiota ja 6 sovittua. Yleensä SJL:n voittoprosentti on yli 90, mutta viime vuotta heikensi hovioikeudesta tullut tappio Ylen *Uusi Päivä* -sarjaan liittyen.

"Koska osallisena oli kolme jäsentä, se on merkitty kolmeksi tappioksi." ●

Yhdistykset

SAVO-KAINUUN journalistiyhdistyksen vuosikokous la 2.3. kello 12, Frans & Sophie -bistrossa Kuopiossa. Vuosikokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat, kuten puheenjohtajan ja hallituksen valinta, ja jaetaan vuoden 2019 journalistipalkinnot ja vuoden 2018 tiedottajapalkinto. Liiton edunvalvontajohtaja **Petri Savolainen** puhuu. Yhdistys tarjoaa päivällisen.

KYMENLAAKSON JOURNALISTIT ry:n vuosikokous la 16.3. klo 14 Hamina varuskuntakerholla (Lounas-huone Kerho, Kadettikoulunkatu 3) Ilmoittautumiset ruokailun ja yhteiskuljetuksen takia pe 8.3. mennessä sihteerille: ritva.launeskoski@iitin-seutulehti.fi

YLEN OHJELMATYÖNTEKIJÄT ry:n vuosikokous pidetään Scandic Simonkentän Ateljee 1-3 + Galleria tiloissa hotellin kokouskerroksessa, Simonkatu 9, Helsinki, la 16.3. klo 12 alkaen.

RUNDRADIONS PROGRAMARBETARE Rf håller sitt årsmöte på hotell Scandic Simonkenttä, i Ateljee 1-3 + Galleria-utrymmena på hotelles konferensvåning, Simonsgatan 9, Helsingfors, lö den 16 mars med start klockan 12.

HELSINGIN SEUDUN Journalistit ry:n vuosikokous ke 20.3. klo 18 Hotelli Presidentissä. Kokouksessa käsitellään HSJ:n sääntöjen 23 § edellyttämät asiat, Aikakauslehdentoimittajain Säätiön hallituksen täydennysvaali ja tilintarkastajien valinta sekä HSJ:n sijoitustoimintaa linjaava sijoitusstrategia. Ilmoittautumiset www.hsj.fi

TURUN JOURNALISTIIHDISTYS ry kutsuu jäsenensä sääntömääräiseen kevätkokoukseen la 23.3. klo 10.30 Laitilassa ravintola Louhenlinnassa. Kokouksen yhteydessä tarjotaan lounas. Bussikujetus Turusta lähtee klo 9.30 Kansallisen kirjakaupan edestä, Linnankatu 16. Ilmoittaudu etukäteen tarjoilun ja kuljetuksen järjestämisen vuoksi viimeistään ma 18.3. os. toimisto@turun-journalistit.fi

ITÄ-SUOMEN Sanomalehtimiesyhdistyksen vuosikokous lauantaina 30.3. klo 12 hotelli Punkaharjun kokoustiloissa. Paikalla myös Journalistiliiton koulutuspäällikkö **Nina Porra**.

Kokoukseen järjestetään yhteiskuljetuksia. Ilmoittautumiset ke 20.3. mennessä: jarmo.hamalainen24@elisanet.fi tai 0407342878. Ilmoittakaa samassa yhteydessä tieto mahdollisesta erityisruokavaliosta.

RADIO- JA TELEVISIOTOIMITTAJIEN liiton sääntömääräinen kevätedustajakokous 2019 pidetään keskiviikkona 10. huhtikuuta klo 18.00 RTI-talon auditoriossa, os. Uutiskatu 2, Helsinki. Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat.

Oikaisu

31.1.2019 ilmestyneen *Journalistin* jutussa *Ei niin uljas loppu* kerrottiin virheellisesti, että Tampereen yliopisto, Tampereen teknillinen korkeakoulu ja Tampereen ammattikorkeakoulu ja niiden ylioppilaskunnat yhdistyivät. Oikea tieto on, että Tampereen yliopisto ja Tampereen teknillinen yliopisto yhdistyivät Tampereen yliopistoksi ja Tampereen ammattikorkeakoulu jatkaa ammattikorkeakouluna, kuitenkin osana samaa konsernia. Yliopistolla on uusi, yhdistynyt ylioppilaskunta ja TAMKilla oma opiskelijakunta Tamko.

Uuden Suomettaren Säätiön apurahat

Uuden Suomettaren Säätiö tukee suomenkielisen median journalistien yleisen ja ammattisivistyksen lisäämistä myöntämällä apurahoja opintomatkoihin, kursseihin ja muuhun täydennyskoulutukseen sekä tutkimus- ja julkaisuhankkeisiin. Lisäksi säätiö kannustaa alan opiskelijoita pienehkoin pro gradu -stipendein.

Säätiön hallitukselle osoitetusta vapaamuotoisesta hakemuksesta tulee käydä selville hakijan ikä, opinnot, tähänastinen toiminta ja suunnitelma apurahan käytöstä. Hankkeen toteuduttua apurahan saajan tulee antaa säätiön hallitukselle kertomus apurahan käytöstä.

Hakemukset tulee lähettää **22.3.2019** mennessä säätiön asiamiehelle osoitteella: Uuden Suomettaren Säätiö, Annukka Åstrand, Hanikka 19 A, 02360 Espoo.

C.V. ÅKERLUNDIN MEDIASÄÄTIÖN APURAHAAKU KÄYNNISSÄ – HAE NYT!

Säätiö julistaa haettaviksi apurahat

- media-alalla työskentelevien ammatillisiin jatko-opintoihin
- media-alalle suuntautuviin yliopisto-, korkeakoulu- tai ammattitutkintoihin
- media-alaa koskevaan tutkimus- ja kehitystyöhön

Henkilökohtaisten apurahojen lisäksi apurahojavoidaan myöntää ryhmille ja työyhteisöille.

Lisätietoja säätiön verkkosivuilla. Täytä hakemus 28.2.-31.3.2019 välisenä aikana säätiön verkkosivuilla www.akerlundinsaatio.fi

Hakemukset lähetetään ainoastaan verkkosivujen kautta sähköisellä lomakkeella.

C. V. Åkerlundin mediasäätiö sr hallitus

c. v. ÅKERLUNDIN MEDIASÄÄTIÖ

JOURNALISTI

Journalisti Journalisten
Suomen Journalistiliiton
ammattilehti

95. vuosikerta 28.2.2019

TOIMITUS

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA
/ANSVARIG CHEFREDAKTÖR
Maria Pettersson 045 675 7401

TOIMITUSSIHTEERI/
REDAKTIONSSSEKRETERARE
Manu Marttinen 050 310 3036

TOIMITTAJAT/REPORTRÄR
Nina Erho 050 379 8155
Marja Honkonen 050 379 9108

ULKOASU/LAYOUT
Heli Saarela 050 470 0016

SÄHKÖPOSTI
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
förnamn.släktnamn@journalistiliitto.fi

VERKKOLEHTI
www.journalisti.fi

TILAUKSET/BESTÄLLNINGAR
Jaicom Oy 03 4246 5383
journalisti@jaicom.com

PAINO/TRUCKER
I-print Oy, Seinäjoki
ISSN 1236-3596 (painettu/tryckt)
1458-4271 (verkko/nät)

JULKAISIJA/UTGIVARE
Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund
09 612 2330, faksi 09 640 361
PL 50, 00531 Helsinki

SEURAAVAN LEHDEN
ILMESTYMISAIKATAULU
3/2019 aineisto **20.3.**
ilmestyy **28.3.**

ILMOITUSMYynti:
www.journalisti.fi › ilmoittajille
044 755 5002

**VARAA ILMOITUSTILASI
AJOISSA.**

Suomen Journalistiliitto

PUHELINVAIHDE / TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

POSTIOSOITE / POSTADRESS
Siltasaarenkatu 16, 00530 Helsinki
Broholmsgatan 16, 00530 Helsingfors
PL 252, 00531 Helsinki /
Box 252, 00531 Helsingfors

SÄHKÖPOSTIT / E-POST
info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi
(jäsenasiat/medlemsärenden)
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
fornamn.efternamn@journalistiliitto.fi

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
www.journalistiliitto.fi

www.journalistforbundet.fi

FINKA / A-KASSA
www.finka.fi
(09) 8689 400

*Suomen Journalistiliitto on
ammattijärjestö, jonka tehtävä on
valvoa journalistien ja journalismin etuja.
Jäsenkuntamme koostuu viestintäalan
ammattilaisista, kuten toimittajista,
kuvaajista, graafikoista, kääntäjistä ja
kustannustoimittajista.*

**Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund**

Liekeissä laukuista

Emmi Tuomisto osti viime vuonna 16 laukkua. Silti arjen juhlaiksi riittää myös ihanuuksien bongailu netistä ja toisten olkapäiltä.

NINA ERHO, TEKSTI • SAMULI IKÄHEIMO, KUVA

Emmi Tuomisto osti viime vuonna 16 laukkua. Niistä yksi oli reppu ja loput käsilaukkuja muutaman euron kirpparilöydöstä satojen eurojen Louis Vuittoneihin.

Joulukuussa hän mietti laukku-aiheisessa *OH Louis!* -blogissaan, kehtaako röykkiötä edes esitellä. Vaikka Tuomisto on netin trendinluojia seuraillessaan ja laukku-tiedon karttuessa alkanut arvostaa määrän sijasta laatua, ihan minimalismissa ei vielä olla.

Mutta älkääpä tuomitko, hän kirjoitti.

"Saan kivasta laukusta hyvää fiilistä ja itsevarmuutta. Vaikka paino vaihtelisi, laukku sopii aina."

TUOMISTON ENSIMMÄINEN oma laukkuostos oli beige, Seppälästä ja sai 15-vuotiaan ajattelmaan: "Wau, voin tehdä tällaista!"

Viime kesänä hän osti eBaysta ensimmäisen Louis Vuittoninsa, joka on pussukkamainen Petit Noe monogram-kuosissa.

Marraskuussa hän hankki Vestiaire Collectiveen saman merkin yläreunoistaan pyöreämuotoisen Alma PM:n damier ebene-kuosissa.

Tuomiston Petit Noe on 25-vuotias ja Alma 15-vuotias. Jotkut pitävät käytettyjä eli preloved -laukkuja ällöinä, Tuomisto järkiostoksina.

Aina järjenkäyttö ei tosin ole helppoa. Nettiautostajan on synnättävä huolella esimerkiksi tikkausten ja kuvioiden symmetriä, josta aidot laukut tunnetaan. Avuksi löytyy aitouspalveluita, jotka arvioivat laukun kuvat muutamaa euroa vastaan.

Koska Tuomiston fyysisestä lähipiiristä ei löydy vastaavia entusiasteja, ovat Facebookin Bag Chat-, LV Addicted- ja Suomen Louis

Vuitton -ryhmät sekä Purseforum hänelle tärkeitä.

Kun Tuomisto esitteli "uuden" Almansa Bag Chatissa ja kertoi siitä puuttuvan hihnan, tuntematon tsekkiläinen nainen halusi lähettää hänelle oman ylimääräisensä ilmaiseksi.

”Laukkuhulluus yhdistää ihmisiä.

"En voinut uskoa, että joku on noin mukava, mutta laukkuhulluus yhdistää ihmisiä."

Vaikka unelmien laukun saaminen on ihaanaa, tarkoittaa harrastus paljon muutakin kuin tavaraa.

Pikku tauon arjesta Tuomisto saa esimerkiksi katsomalla muodista tubettavan **Chase Amien** laukkuvideon. Kaupungilla hän huvittelee bongailemalla laukkumerkkejä ja -malleja ihmisten olkapäiltä.

TYÖKSEEN TUOMISTO ON Etelä-Suomen Sanomien uutistoimittaja, joka on nyt työkierrossa parinkymmenen lehden yhteistoimituksessa *Teemasuomalaisessa*. Harrastus ja työ eivät juuri kohtaa, paitsi viime kesän hiljaisuudessa, kun uutispäällikkö pyysi juttua siitä, että yhä useammalla taviksella on designer-laukkuja.

Jutun ilmestyttyä toimitukseen soitti hollantilainen maanviljelijä, joka oli ostanut kuolinpesän ja kertoi siellä olevan myös "niitä luuvitosia".

Kun mies ei tiennyt, mitä tehdä vanhoille Vuittoneille, Tuomisto lupautui apuun.

Hän osti laukut – ja myi ne eteenpäin voitolla. ●

VAPPAALLA

EMMI TUOMISTO

● 33-vuotias Etelä-Suomen Sanomien uutistointimittaja. Tammikuusta alkaen työkierrossa toimittajana Väli-Suomen Median Teemasuomalaisessa, joka tuottaa sisältöjä pariinkymmeneen sanoma- ja kaupunkilehteen.

● Valmistunut Jyväskylän yliopiston journalistiikan oppiaineesta. Työskennellyt aiemmin muun muassa Keski-suomalaisessa ja Kouvolan Sanomissa.

● Asuu Lahdessa kahden koiransa kanssa. Harrastaa myös lukemista, kirjoittamista, satunnaista kuntoilua ja lemmikkieläinten syntymäpäiväilmoitusten keräilyä.

◀ **Arjen luksusta.** Vaikka kaikki laukut ovat Emmi Tuomistolle käyttöesineitä, Louis Vuittoneitaan hän ei viskaa auton lattialle tai anna koiriensä Ollin ja Mimin talloa. Vuittonin ruudullisen "Alman" hän hankki marraskuussa, etualan "Neverfullin" vuodelta 2011 ihan hiljattain.

SO NOT!

**Kaakelintehtaan
pomo muistelee:**
**TÄLLAISET OLIVAT
KAAKELIT MATIN
PHUKETIN
KOHULOMAN
UIMA-ALTAASSA!**

**MIKROFONIN
TUULENSUOJA
MUISTELEE:**
**"KOSKETIN
MATIN HUULIA
CALGARYSSA"**

**Tällaisella
mikrofonilla
Nykanen
lauloi
Järvenpään
Casinolla!**

Metsäyhtiön paljastus:
**Tällaista ruutuvihkoa
Isto Lysmä käytti
tehdessään
Nykäs-juttuja!**

**Haastattelimme
tuolia, jolla
Nykanen istui
vankilan
ruokalassa.**

PÄIVÄN POMMI

Ramusanomati